

A – Dejavnost Sodišča prve stopnje leta 2007

Marc Jaeger, predsednik

Leto 2007 je bilo za Sodišče prve stopnje Evropskih skupnosti leto sprememb in tranzicije. Po širitvi Evropske unije na Republiko Bolgarijo in Romunijo sta se na začetku leta kolegiju sodnikov pridružila dva nova člana, T. Tchipev in V. Ciucă. Septembra 2007 je predsednik B. Vesterdorf, ki je bil član Sodišča prve stopnje od njegove ustanovitve leta 1989 in skoraj deset let njegov predsednik, prenehal opravljati svoje funkcije in nadomestil ga je S. Frimodt Nielsen. Istočasno so sodnike R. García-Valdecasasa y Fernández, ki je bil prav tako član tega sodišča od njegove ustanovitve, J. Pirrung in H. Legala, katerih mandati so se iztekli, nadomestili S. Soldevila Frago, A. Dittrich in L. Truchot. Nazadnje je Sodišče prve stopnje v spremenjeni sestavi izvolilo M. Jaegerja za svojega novega predsednika.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje izreklo prve odločbe kot sodišče, pristojno za odločanje o pritožbah zoper odločitve sodnih oddelkov, ustanovljenih na podlagi člena 220, drugi odstavek, ES in člena 225a ES in uvedenih s Pogodbo iz Nice. Sodišče prve stopnje je tako kljub svojemu imenu pristojno za odločanje o pritožbah zoper odločbe Sodišča za uslužbence Evropske unije, kot je določeno v členih od 9 do 13 priloge k Statutu Sodišča. Ti novi spori so bili za sedaj dodeljeni *ad hoc* senatu, pritožbenemu senatu, ki ga sestavljajo predsednik Sodišča prve stopnje in izmenično štirje predsedniki senatov.

Preteklo leto sta zaznamovali razglasitvi sodb velikega senata Sodišča prve stopnje v zadevah Microsoft proti Komisiji¹ in API proti Komisiji². Obravnava teh zadev, še posebej prve, je od trinajstih članov tega senata zahtevala presojo zapletenih in občutljivih ekonomskih in pravnih problemov.

S statističnega vidika je bilo to leto vloženi 522 zadev, kar je veliko v primerjavi z letom 2006 (432). Nasprotno pa se je znižalo število rešenih zadev (397 v primerjavi s 436 leta 2006). Kljub temu je treba poudariti, da se je povečalo število zadev, rešenih s sodbo (247 v primerjavi z 227 v 2006), in predlogov za izdajo začasne odredbe (41 v primerjavi s 24 v 2006). Poleg tega, da je bilo veliko sredstev namenjenih obravnavi zadeve Microsoft proti Komisiji in da v primerjavi s preteklimi leti ni bilo velikih skupin enakih ali povezanih zadev, je razlog za znižanje števila rešenih zadev, da so vložene tožbe pri Sodišču prve stopnje vse bolj zapletene in raznovrstne. Kljub temu je zaradi neravnovesja med vloženi in rešenimi zadevami število nerešenih zadev naraslo, kar poveča tveganje za podaljšanje postopkov.

Sodišče prve stopnje, ki se zaveda nastalega položaja, je začelo temeljito preučevati svoje delovanje in način dela, da bi povečalo svojo učinkovitost. V zvezi s tem je bilo že ugotovljeno, da je treba spremeniti organiziranost Sodišča prve stopnje, predvsem zaradi boljšega izkoriščanja povečanja števila njegovih članov. Tako je od 25. septembra 2007 Sodišče prve stopnje sestavljeno iz osmih senatov treh sodnikov ali – če to upravičuje pomembnost zadeve – petih sodnikov (razširjena sestava).

¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 17. septembra 2007 (T-201/04).

² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 (T-36/04).

Namen navedb v zvezi z dejavnostjo Sodišča prve stopnje, ki sledijo, je podati nujno selektiven pregled bogate sodne prakse in zapletenosti vprašanj, o katerih je odločalo Sodišče prve stopnje.

I. Spori o zakonitosti

Dopustnost tožb, vloženi na podlagi členov 230 ES in 232 ES

1. Akti, zoper katere je mogoče vložiti tožbo

Akti, zoper katere je mogoče vložiti ničnostno tožbo v smislu člena 230 ES, so lahko samo ukrepi z zavezujočimi pravnimi učinki, ki posegajo v interese tožeče stranke in bistveno spremenijo njen pravni položaj³.

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Akzo Nobel Chemicals in Akcros Chemicals proti Komisiji*⁴ presodilo, da če se podjetje sklicuje na zaupnost komunikacije med odvetniki in strankami, da bi ugovarjalo zasegu listine, ima odločba, s katero Komisija zavrne to zahtevo, pravne učinke za to podjetje in jo je torej mogoče izpodbijati. Ta odločba zadevnemu podjetju namreč zavrne varstvo, ki ga določa pravo Skupnosti, ter je dokončna in neodvisna od končne odločbe, s katero bi se lahko ugotovilo kršitev pravil konkurence. Poleg tega je Sodišče prve stopnje presodilo, da če Komisija brez sprejetja formalne odločbe zaseže listino, ki jo ima zadevno podjetje za zaupno, to fizično dejanje nujno pomeni implicitno odločitev organa, zaradi katere mora biti mogoče vložiti ničnostno tožbo.

Nasprotno pa je Sodišče prve stopnje v sklepu *Vodafone España in Vodafone Group proti Komisiji*⁵ zavrglo kot nedopustno tožbo zoper dopis s pisnimi pripombami Komisije, sprejet na podlagi člena 7(3) Direktive 2002/21⁶ in naslovljen na španski regulativni organ, potem ko ji je ta organ sporočil predlog ukrepov v zvezi s podjetji, ki imajo skupen prevladujoč položaj na španskem trgu mobilnih komunikacij. Sodišče prve stopnje je zavrnilo vsako podobnost s postopki, ki veljajo za državne pomoči in nadzor nad koncentracijami. V bistvu je menilo, da je navedeni dopis del postopka posvetovanja in ne sistema odobritve, ker dejstva, da Komisija ni začela faze podrobne ocene zadevnega ukrepa, ni mogoče enačiti z odobritvijo priglašene načrtovanega ukrepa.

V zadevi, v kateri je bila izdana sodba *Nizozemska proti Komisiji*⁷, je nizozemska vlada na podlagi člena 95(4) ES zaprosila Komisijo, da zavzame stališče do vprašanja obsega področja uporabe direktive. V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje odločilo, da člen 95(4) ES

³ Sodba Sodišča z dne 11. novembra 1981 v zadevi IBM proti Komisiji, 60/81, Recueil, str. 2639.

⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 17. septembra 2007 (T-125/03 in T-253/03).

⁵ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 (T-109/06).

⁶ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2002/21/ES z dne 7. marca 2002 o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva) (UL L 108, str. 33).

⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. novembra 2007 (T-234/04).

ni podlaga za to, da država članica od Komisije zahteva, naj sprejme odločitev o obsegu uskladitve, ki jo uvaja direktiva Skupnosti, in/ali o združljivosti nacionalne ureditve s tako direktivo. Ker v skladu z isto določbo le zadevna država članica odloča o tem, ali naj se pošlje uradno obvestilo zaradi pridobitve dovoljenja za odstopanje zaradi izjemnih okoliščin, in ker poleg tega Komisija na podlagi nobene določbe direktive ni pristojna za odločanje o njeni razlagi, je stališče tega organa glede področja uporabe zadevnega ukrepa Skupnosti zgolj mnenje, ki ne zavezuje pristojnih nacionalnih organov in ga ni mogoče izpodbijati.

Sodišče prve stopnje je s sklepom *Commune de Champagne in drugi proti Svetu in Komisiji*⁸ razglasilo za nedopustno tožbo, s katero so švicarske fizične in pravne osebe zahtevale razglasitev ničnosti sklepa Sveta o potrditvi mednarodnega sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o trgovini s kmetijskimi proizvodi. Sodišče je poudarilo, da enostranski akt Skupnosti ne more ustvarjati pravic in obveznosti zunaj ozemlja Skupnosti, določenega v členu 299 ES. V skladu z določbami švicarske pravne ureditve ima lahko le mednarodni sporazum, ki ga ni mogoče izpodbijati in je bil ratificiran po veljavnem postopku, pravne posledice na njenem ozemlju. Izpodbijani sklep nima pravnih učinkov na švicarskem ozemlju in torej ne more spremeniti pravnega položaja tožečih strank na omenjenem ozemlju.

Nazadnje je Italijanska republika v zadevi, v kateri je bila izdana sodba *Italija proti Komisiji*⁹, predlagala razglasitev ničnosti dopisa Komisije, s katerim je ta zahtevala predhodno predložitev določenih podatkov kot pogoj za ugoditev določenim zahtevkom za plačilo, ki jih je Italija vložila v okviru strukturnih skladov Skupnosti. Sodišče prve stopnje je presodilo, da stališče Italijanske republike, da naj bi ji bila z zadevnim dopisom, v skladu s katerim ji do prejema navedenih podatkov ne bodo nakazana zahtevana plačila, naložena sankcija, v bistvu pomeni naznanitev trajnega nedelovanja Komisije. Če bi bilo to nedelovanje nezakonito, ker bi bilo v nasprotju z določbami o strukturnih skladih, bi morala Italijanska republika, da bi ga izpodbijala, vložiti tožbo zaradi nedelovanja v skladu s členom 232 ES, ne pa ničnostno tožbo.

2. Procesno upravičenje – Posamična zadevnost

V skladu z ustaljeno sodno prakso lahko fizične in pravne osebe, na katere odločba ni naslovljena, trdijo, da jih posamično zadeva le, če ta odločba nanje vpliva zaradi določenih njihovih posebnih lastnosti ali zaradi dejanskega položaja, na podlagi katerega se jih razlikuje od vseh drugih oseb, in se jih zato posamično opredeli podobno kot naslovnike¹⁰.

Sodišče prve stopnje je v sklepu *Galileo Lebensmittel proti Komisiji*¹¹ presodilo, da mora tožeča stranka, da se ji prizna procesno upravičenje, pripadati omejeni skupini, poleg tega

⁸ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 3. julija 2007 (T-212/02).

⁹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 (T-308/05).

¹⁰ Sodba Sodišča z dne 15. julija 1963 v zadevi Plaumann proti Komisiji, (25/62, Recueil, str. 199, 223).

¹¹ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 28. avgusta 2007 (T-46/06) (v pritožbenem postopku, C-483/07 P).

pa mora Komisija tej skupini nuditi posebno varstvo. Natančneje, odločilno za ugotovitev, katere posameznike splošni akt posamično zadeva, je posebno varstvo, do katerega so ti upravičeni na podlagi prava Skupnosti.

Sodba *Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia*¹², v okviru katere je tožeča stranka predlagala razglasitev ničnosti določbe uredbe, s katero se je omejilo pravico do uporabe imena „Tocai friulano“, je Sodišču prve stopnje omogočila pojasniti, v katerih okoliščinah lahko tožeča stranka utemelji svoje procesno upravičenje z načeli, določenimi v sodbi Sodišča Codorníu proti Svetu¹³. Sodišče prve stopnje je presodilo, da v obravnavanem primeru splošni akt ni oviral tožeče stranke, za razliko od družbe Codorníu, pri izvrševanju pravice intelektualne lastnine, ki jo je registrirala in tradicionalno uporabljala dalj časa pred sprejetjem navedenega akta. Ime „Tocai friulano“ pravzaprav ni geografska oznaka, ki bi bila pomembna za pravice intelektualne lastnine in bi zato uživala posebno varstvo.

Sodišče prve stopnje je prav tako poudarilo, da splošni interes, ki ga ima lahko regija kot subjekt, pristojen za gospodarska in družbena vprašanja na svojem ozemlju, za doseg ugodnega rezultata za svoj gospodarski razcvet, ne more zadostovati za to, da bi se štel, da je ta regija posamično prizadeta. Poleg tega posebne zakonske in podzakonske pravice, ki jih eventualno lahko ima pravna oseba javnega prava države članice, z izjemo države, tej osebi ne morejo podeliti posamičnega interesa za to, da bi predlagala razglasitev ničnosti določbe prava Skupnosti, ki ne vpliva na obseg njenih pristojnosti, ker oseba, ki je nosilec teh posebnih pravic, slednjih načeloma ne izvršuje v svojem interesu.

Nazadnje, v zadevi, v kateri je bila izdana sodba *Alrosa proti Komisiji*¹⁴, je tožeča stranka predlagala razglasitev ničnosti odločbe, s katero je Komisija odločila, da so zaveze družbe De Beers s prevladujočim položajem na trgu, da bo zmanjšala nabavne količine surovih diamantov in jih kasneje prenehala kupovati od tožeče stranke, zavezujoče. Sodišče prve stopnje je po uradni dolžnosti preizkusilo tožbo in presodilo, da odločba tožečo stranko posamično zadeva, ker je bila sprejeta po končanem postopku, v katerem je tožeča stranka odločilno sodelovala, ker je bila izdana z namenom prekiniti dolgotrajne trgovinske odnose tožeče stranke z družbo De Beers in ker se z njo lahko precej vpliva na konkurenčni položaj tožeče stranke na trgu dobave in proizvodnje surovih diamantov.

3. Pravni interes

V zadevi, v kateri je bila izdana sodba *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse proti Komisiji*¹⁵, je tožeča stranka izpodbijala odločbo pooblaščenca za zaslišanje Komisije, s katero je bila zavrnjena njena prošnja za zaupno obravnavo določenih odlomkov besedila odločbe Komisije (v nadaljevanju: odločba o peroksidih), ki je vsebovala navedbe o vlogi tožeče stranke v zvezi z vrsto omejevalnih sporazumov na določenih trgih organskih peroksidov. Vendar Komisija, ker je postopek zoper tožečo stranko zastaral, v izreku odločbe

¹² Sklep Sodišča prve stopnje z dne 12. marca 2007 (T-417/04).

¹³ Sodba Sodišča z dne 18. maja 1994 (C-309/89, Recueil, p. I-1853).

¹⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 (T-170/06).

¹⁵ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. oktobra 2007 (T-474/04).

o peroksidih ni ugotovila sodelovanja tega podjetja pri kršitvi. Sodišče prve stopnje je zavrnilo izjemo, na katero se je sklicevala Komisija, v skladu s katero naj tožeča stranka, ki ni izpodbijala odločbe o peroksidih, ne bi imela pravnega interesa vložiti tožbo zoper odločbo pooblaščenca za zaslišanje. Nasprotno, presodilo je, da bi razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe lahko pomenila korist za tožečo stranko v tem, da bi morala Komisija upoštevati pravno utemeljen interes tožeče stranke za varovanje zaupnosti zadevnih podatkov. Poleg tega dejstvo, da so bili omenjeni podatki že objavljeni, ne odvzame tožeči stranki pravnega interesa za vložitev tožbe, saj če se njihovo razširjanje nadaljuje na spletni strani Komisije, to ne preneha škodovati ugledu tožeče stranke, kar pomeni, da dejanski interes obstaja.

V zadevi, v kateri je bila izdana sodba *Ufex in drugi proti Komisiji*¹⁶, so tožeče stranke izpodbijale odločbo Komisije, s katero je bila zavrnjena njihova pritožba. Njihov pravni interes je bil izpodbijan v tem smislu, kot so menile intervenientke v podporo Komisiji, da naj Komisija tudi v primeru razglasitve ničnosti izpodbijanega akta ne bi mogla ugotoviti obstoja prijavljene kršitve, ker naj bi bila zaradi predolgega upravnega postopka kršena pravica do obrambe navedenih strank. V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje presodilo, da se tožeči stranki, ki je vložila ničnostno tožbo zoper odločbo Komisije, s katero je bila zavrnjena pritožba, ki jo je vložila zaradi prijave ravnanja, ki bi lahko pomenilo zlorabo prevladujočega položaja, lahko pravni interes odreče le v izjemnih okoliščinah, predvsem če je mogoče z gotovostjo ugotoviti, da Komisija ni mogla sprejeti odločbe o ugotovitvi kršitve, ki bi se jo lahko pripisalo tej družbi s prevladujočim položajem.

4. Dopustnost na področju državnih pomoči

a) Pojem zadevne stranke

Več odločb, sprejetih leta 2007, je Sodišču prve stopnje omogočilo, da je natančneje opredelilo veljavnost sodne prakse¹⁷, v skladu s katero ima zadevna stranka v smislu člena 88(2) ES pravni interes za razglasitev ničnosti odločbe, sprejete v predhodni fazi preučitve pomoči iz člena 88(3) ES, da bi zavarovala svoje procesne pravice.

Sodišče prve stopnje je s sklepom *SID proti Komisiji*¹⁸ sindikatu mornarjev, ki je vložil pritožbo v zvezi z določenimi davčnimi ukrepi, ki so veljali za mornarje, zaposlene na ladjah, vpisanih v danske mednarodne registre, zanikalo lastnost zadevne stranke. Sindikat mornarjev in njegovi člani v bistvu niso bili konkurenti upravičencev do zadevnih ukrepov. Če lahko predstavniški organi delavcev podjetja, ki je upravičeno do pomoči, kot zadevne stranke predložijo Komisiji svoja stališča do socialnih preudarkov, pa ostaja dejstvo, da v obravnavanem primeru morebitni socialni vidiki izhajajo iz uvedbe navedenega registra in ne iz spornih davčnih ukrepov, ki jih je preučila Komisija, da bi

¹⁶ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 (T-60/05).

¹⁷ Sodba Sodišča z dne 13. decembra 2005 v zadevi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht un Eigentum, C-78/03 P, ZOdl., str. I-10737.

¹⁸ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 23. aprila 2007 (T-30/03) (v pritožbenem postopku, C-319/07 P).

presodila njihovo skladnost s skupnim trgov. Socialni vidiki, ki se nanašajo na ta register, torej niso neposredna vez z izpodbijano odločbo.

Sodišče prve stopnje je s sodbo *Fachvereinigung Mineralfaserindustrie proti Komisiji*¹⁹, potem ko je ugotovilo, da so bile članice tožeče stranke zadevne stranke, ki so imele pravni interes za varstvo svojih procesnih pravic, in da je tožeča stranka dejansko trdila, da bi morala Komisija uvesti formalni postopek preiskave iz člena 88(2) ES, ker se je soočila z resnimi težavami v zvezi s skladnostjo pomoči s skupnim trgov, razglasilo tožbo za dopustno in dodalo, da čeprav so bili dodatni tožbeni razlogi po temelju nedopustni kot taki, je treba kljub temu preučiti navedene trditve, da bi se ugotovilo, ali se je Komisija res soočila z resnimi težavami.

Enaka problematika je bila obravnavana v okviru tožbe zaradi nedelovanja na podlagi člena 232 ES v zadevi *Asklepios Kliniken*²⁰, v kateri je nemška družba, specializirana za upravljanje zasebnih bolnišnic, vložila tožbo na ugotovitev, da Komisija protipravno ni zavzela stališča glede pritožbe o obstoju državnih pomoči, ki naj bi jih nemške oblasti dodelile javnim bolnišnicam. Sodišče prve stopnje je opozorilo, da sta člena 230 ES in 232 ES izraz istega pravnega sredstva. Tako kot člen 230, četrti odstavek, ES dopušča posameznikom, da vložijo tožbo za razglasitev ničnosti akta Skupnosti, ki jih zadeva neposredno in posamično, jim člen 232, tretji odstavek, ES omogoča, da zoper institucijo, ki ni sprejela akta, ki bi jih zadeval na enak način, vložijo tožbo zaradi nedelovanja²¹.

b) Program pomoči

V zadevi *Salvat père & fils in drugi proti Komisiji*²² je Komisija sprejela odločbo, s katero je določene ukrepe, ki so jih francoske oblasti sprejele za financiranje sektorskega programa pomoči za vinogradnike, ki proizvajajo manjše količine vina, opredelila kot državne pomoči, nezdržljive s skupnim trgov. Tako je Francoski republiki naložila, da te pomoči, ki so bile izplačane nezakonito, izterja od njihovih prejemnikov.

Na podlagi sodne prakse Sodišča, v skladu s katero dejanskega prejemnika individualne pomoči, ki je bila dodeljena z naslova splošne sheme, odločba Komisije, ki nalaga vračilo te pomoči, posamično zadeva²³, je Sodišče prve stopnje opozorilo, da okoliščina, da v izpodbijani odločbi niso opredeljena podjetja, ki so prejemniki zadevne pomoči, velja v objektivno določenih položajih in ima pravne posledice za kategorijo oseb, ki so določene splošno in abstraktno, ter ne vodi k nedopustnosti tožbe. Nasprotno pa je Sodišče prve

¹⁹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. septembra 2007 (T-375/03).

²⁰ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 v zadevi *Asklepios Kliniken proti Komisiji*, (T-167/04).

²¹ Sodba Sodišča z dne 18. novembra 1970 v zadevi *Chevalley proti Komisiji* (15/70, Recueil, str. 975) in sodba Sodišča prve stopnje z dne 10. maja 2006 v zadevi *Air One proti Komisiji* (T-395/04, ZOdl., str. II-1343).

²² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. septembra 2007 (T-136/05). V zvezi s tem vprašanjem glej tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 v zadevi *Italija in Brandt Italia proti Komisiji* (T-239/04 in T-323/04).

²³ Sodba Sodišča z dne 19. oktobra 2000 v zadevi *Italija in Sardegna Lines proti Komisiji* (C-15/98 in C-105/99, Recueil, str. I-8855).

stopnje opozorilo, da so se dodeljeni zneski razlikovali glede na podjetja in so bili torej individualizirani glede na značilnosti posameznega podjetja, in ugotovilo, da je bila ena od tožečih strank dejanska prejemnica individualne pomoči, ki ji je bila dodeljena na podlagi zadevne sektorske sheme pomoči in katere vračilo je odredila Komisija. Ta del izpodbijane odločbe je tožečo stranko zato zadeval neposredno in posamično.

5. Spori o pravicah do emisije toplogrednih plinov

Leto 2007 je zaznamoval nov spor na podlagi tožbe, ki so jo vložili posamezniki zoper ukrepe, ki jih je sprejela Komisija in jih naslovila na države članice v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov, določenega z Direktivo 2003/87²⁴. Ta direktiva je uvedla sistem za trgovanje s pravicami, da bi pospešila zmanjšanje emisij, glede katerih je treba dodeliti pravice, ki upravljavcu, njihovem imetniku, dovoljujejo določeno količino emisije toplogrednih plinov, pri čemer morajo biti te pravice dodeljene v skladu z nacionalnimi načrti razdelitve (v nadaljevanju: NNR), ki so bili priglašeni Komisiji.

Nobena od vloženih tožb, ki so jih podjetja, ki so jim bile dodeljene pravice, vložila zoper odločbe Komisije, ni bila dopustna, in to iz različnih razlogov glede na vrsto izpodbijane odločbe.

a) Odločbe o nevrožitvi ugovora zoper priglašen NNR

Z uporabo besedne, sistematične in teleološke razlage Direktive 2003/87 je Sodišče prve stopnje v sklepu *EnBW Energie Baden-Württemberg proti Komisiji*²⁵ odločilo, da je Komisija po navedeni direktivi le omejeno pooblaščenca za zavrnitev in se lahko tudi odreče uporabi tega pooblastila, ker če Komisija izrecno ne ugovarja v roku, določenem v direktivi, postane NNR pravnomočen in ga država članica lahko uporabi. Sodišče prve stopnje je sklenilo, da kadar odločba vsebuje izrecno odobritev določenih vidikov NNR, ni mogoče šteti, da dovoljuje, niti implicitno, celoten NNR, ker tožeča stranka nima pravnega interesa za izpodbijanje drugih vidikov NNR²⁶.

²⁴ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, str. 32).

²⁵ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 30. aprila 2007 (T-387/04).

²⁶ Opazili bomo, da je bil ta nemški NNR za obdobje 2005-2007 obravnavan v sodbi Sodišča prve stopnje z dne 7. novembra 2007 v zadevi Nemčija proti Komisiji (T-374/04). S to sodbo je bila odločba Komisije razglašena za nično zaradi napačne uporabe prava, ker je Komisija možnost naknadne prilagoditve iz NNR, ki je nemškemu oblastem dopuščala znižanje števila pravic, dodeljenih določeni napravi, in prenos odvzetih pravic v rezervo, če je upravljavec zamenjal staro napravo z novo, katere proizvodne zmogljivosti so bile manjše, razglasila za neskladno z Direktivo 2003/87. Sodišče prve stopnje je poudarilo, da nobena določba Direktive 2003/87 ne prepoveduje poznejše spremembe števila pravic, ki so bile dodeljene posamično, saj ima država diskrecijo glede njihovega znižanja.

Iz podobnih razlogov je Sodišče prve stopnje v sklepu *US Steel Košice proti Komisiji*²⁷ presodilo, da odločba Komisije o nevlóžitvi ugovora zoper slovaški NNR ni privedla do podelitve dovoljenja, ki bi ustvarjalo pravice, saj za slovaške ukrepe glede na njihove značilnosti tako dovoljenje ni bilo potrebno. Izpodbijana odločba v teh okoliščinah ni mogla imeti zavezujočih pravnih učinkov, ki bi vplivali na interese tožeče stranke, in torej ni bila izpodbijni akt.

S sklepom *Cemex UK Cement proti Komisiji*²⁸ je Sodišče prve stopnje tožbo za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, ki ni vložila ugovora zoper dodelitev posamičnih pravic, ki so bile tožeči stranki dodeljene z NNR in za katere je slednja menila, da so nezadostne in v nasprotju z direktivo, razglasilo za nedopustno zaradi neobstoja posamične zadevnosti, ker je bilo zgolj Združeno kraljestvo odgovorno za izvršitev NNR ter dodelitev posebnih pravic za posamezne naprave.

b) Odločbe o nezdržljivosti NNR

Sodišče prve stopnje je v sklepu *Fels-Werke in drugi proti Komisiji*²⁹ presodilo, da odločba Komisije, s katero je bila s prejšnjim NNR uvedena metoda dodelitve, ki je bila naklonjena novim napravam, razglašena za nezdržljivo, tožečih strank ni posamično zadevala. Ta odločba se na tožeče stranke in na druge upravljavce naprav, ki so v enakem položaju, v bistvu nanaša enako. Imetnik pravice, ki izhaja iz nemške ureditve, v zvezi s prejšnjim obdobjem dodeljevanja, ki jo odločba morebiti postavlja pod vprašaj, ne more biti individualiziran zgolj na podlagi njenega obstoja, kadar se z uporabo splošnega in abstraktnega pravila to pravico dodeli več upravljavcem, ki so določeni objektivno.

Zadeva *US Steel Košice proti Komisiji*³⁰ se je nanašala na razglasitev ničnosti odločbe Komisije, s katero so bili določeni vidiki slovaškega NNR za obdobje 2008-2012 razglašeni za nezdržljive z Direktivo 2003/87³¹ in s katero se je zahtevalo zmanjšanje celotne količine predvidenih pravic. Sodišče prve stopnje je presodilo, da omenjena direktiva in izpodbijana odločba nista vodili do samodejne razdelitve skupnega števila pravic med posamezne naprave, ki naj bi se pokazalo v določenih odstotkih pravic, dodeljenih tožeči stranki in drugim napravam. Izpodbijana odločba tožeče stranka torej ni neposredno zadevala, saj bi bilo morebitno zmanjšanje njenih pravic posledica izvrševanja diskrecije slovaške vlade, kateri ni treba zmanjšati števila posameznih pravic tožeče stranke, ne sme pa preseči omejitev celotne količine pravic, ki jih lahko dodeli.

²⁷ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 1. oktobra 2007 (T-489/04).

²⁸ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 6. novembra 2007 (T-13/07).

²⁹ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 11. septembra 2007 (T-28/07) (v pritožbenem postopku, C-503/07 P).

³⁰ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 1. oktobra 2007 (T-27/07) (v pritožbenem postopku, C-6/08 P).

³¹ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, str. 32).

Sodišče prve stopnje je v sklepu *Drax Power in drugi proti Komisiji*³² presodilo, da odločba Komisije, s katero je bil zavržen predlog Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, da spremeni svoj začasni NNR zaradi povečanja dokončnega skupnega števila pravic, ki jih lahko dodeli, tožeče stranke ni neposredno zadevala.

Pravila konkurence za podjetja

1. Prispevek sodne prakse na področju člena 81 ES

a) Uporaba člena 81(3) ES

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Duales System Deutschland proti Komisiji*³³, v kateri je odločalo o zakonitosti odločbe o izjemi, sprejete na podlagi Uredbe št. 17³⁴ in s katero so bile njenemu upravičencu naložene obveznosti, presodilo, da zaveza, ki jo je v upravnem postopku kot odgovor na pomisleke Komisije dalo podjetje, učinkuje kot razjasnitev vsebine dogovorov, ki so bili priglašeni z namenom pridobitve negativnega izvida ali izjeme na podlagi člena 81 ES, in Komisiji nakazuje, kako namerava to podjetje ravnati v prihodnosti. Zato je Komisija upravičeno sprejela odločbo in pri tem upoštevala to zavezo, Sodišču prve stopnje pa ni treba preučiti njene zakonitosti z vidika elementa, ki se mu je tožeča stranka odrekla v upravnem postopku.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da lahko Komisija, kadar naprave, ki so last pogodbenih partnerjev enega podjetja, ki pokriva bistveni del povpraševanja, pomenijo ozko grlo za njegove konkurente, navedenemu podjetju kot pogoj za izjemo naloži obveznost, da skupaj s konkurenti deljeno uporablja navedene naprave, ker bi bila v nasprotnem primeru slednjim dejansko odvzeta vsaka resna možnost vstopiti in ostati na zadevnem trgu.

b) Enotna kršitev

Sodišče prve stopnje je v sodbi *BASF in UCB proti Komisiji*³⁵ poudarilo, da pojem „enotni cilj“, ki opredeljuje enotno in trajajočo kršitev, ne more biti določen s splošnim sklicevanjem na izkrivljanje konkurence na trgu zadevnega proizvoda, ker je vplivanje na konkurenco sestavni del vsakega ravnanja, za katerega se uporablja člen 81(1) ES. Taka opredelitev pojma enotni cilj bi lahko pojmu enotne in trajajoče kršitve odvzela del njegovega smisla, ker bi moralo biti posledično več ravnanj, ki se nanašajo na gospodarski sektor in so prepovedana s členom 81(1) ES, sistematično opredeljenih kot sestavni deli enotne kršitve.

³² Sklep Sodišča prve stopnje z dne 25. junija 2007 (T-130/06).

³³ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 24. maja 2007 (T-289/01).

³⁴ Uredba št. 17 Prva uredba o izvajanju členov 85 in 86 Pogodbe (UL 1962, 13, str. 204).

³⁵ Sodbi Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 (T-101/05 in T-111/05).

V zvezi s spornimi omejevalnimi sporazumi je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da svetovni in evropski dogovori niso mogli biti hkrati uporabljeni, da so sledili različnim ciljem, da so bili uresničeni z različnimi metodami in da Komisija ni dokazala namere evropskih proizvajalcev pristopiti k svetovnim dogovorom z namenom kasnejše razdelitve trga Evropskega gospodarskega prostora. Svetovni in evropski dogovori so torej pomenili dve ločeni kršitvi. Glede na to, da je kršitev s sodelovanjem pri svetovnem omejevalnem sporazumu zastarala, je Sodišče prve stopnje izpodbijano odločbo razglasilo za nično v delu, v katerem tožečima strankama nalaga globo zaradi sodelovanja pri tem omejevalnem sporazumu.

c) Globe

Iz sodbe *Prym in Prym Consumer proti Komisiji*³⁶ izhaja, da je Komisiji naložena obveznost, da v odločbi, sprejeti z uporabo člena 81 ES, izvede opredelitev zadevnega trga le takrat, kadar brez take opredelitve ni mogoče določiti, ali omejevalni sporazum lahko vpliva na trgovino med državami članicami in ali je njegov cilj ali učinek kršitev konkurence. Kadar je cilj dogovora razdelitev trga proizvodov in geografskega trga, Komisija ni dolžna opredeliti trga za uporabo člena 81 ES. Vendar so dejanske ugotovitve o zadevnem trgu primerne, če v izreku odločbe ni ugotovljena kršitev, pa je vseeno naložena globa. V skladu s smernicami o načinu določanja glob³⁷ je treba pri presoji teže kršitve upoštevati njen dejanski vpliv na trg, kjer se ga lahko meri, ter dejansko gospodarsko zmožnost kršiteljev, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom. Presoja teh dejavnikov zahteva določitev velikosti in delov trga, ki pripadajo zadevnim podjetjem.

Ker pa je šlo za kršitev zaradi delitve trga proizvodov in geografskega trga, ki so jo smernice označile za „zelo resno“, je Sodišče prve stopnje menilo, da neobrazložitev v zvezi z opredelitvijo trga v obravnavani zadevi ne more privedi do razveljavitve ali zmanjšanja globe glede na to, da je Komisija izbrala minimalen izhodiščni znesek, ki je glede na navedene smernice določen za tako kršitev.

V sodbi *Bollore in drugi proti Komisiji*³⁸ je Sodišče prve stopnje uporabilo svojo neomejeno pristojnost v dveh pogledih. Prvič, Sodišče prve stopnje je opozorilo, da čeprav za dokaz kršitve ni pomembno, da eno podjetje ni sodelovalo pri vseh bistvenih dejanjih omejevalnega sporazuma, je treba tako dejanje upoštevati pri presoji teže kršitve in po potrebi pri določitvi globe, ter za 15 odstotkov znižalo končno globo, naloženo enemu od podjetji, ker Komisija ni dokazala, da nesodelovanja pri delitvah trga ni upoštevala v vseh parametrih, ki so privedli do določitve končne globe, ki je bila naložena temu podjetju. Drugič, v okviru zmanjšanja globe zaradi sodelovanja je Sodišče prve stopnje menilo, da čeprav je družba Mougéot, za razliko od družbe AWA, predložila dokumente iz spornega obdobja in čeprav so bile glede nekaterih vprašanj te izjave bolj natančne, so se podatki,

³⁶ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 (T-30/05) (v pritožbenem postopku, C-534/07 P).

³⁷ Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člena 65(5) pogodbe ESPJ (UL 1998, C 9, str. 3).

³⁸ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 26. aprila 2007 (T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 in T-136/02) (v pritožbenem postopku, C-322/07 P).

ki jih je predložila družba AWA, nanašali na daljše obdobje in so zajeli večji geografski prostor, ter ugotovilo, da je bilo njuno sodelovanje podobno. Družbi AWA je zato dodelilo enako znižanje, kot je bilo tisto, do katerega je bila upravičena družba Mougeot.

Prav tako je Sodišče prve stopnje v zgoraj navedeni sodbi *BASF in UCB proti Komisiji*, potem ko je ugotovilo, da je kršitev zaradi sodelovanja tožečih strank pri svetovnih dogovorih zastarala, ponovno izračunalo globo, ki jima jo je naložila Komisija. Glede družbe BASF je Sodišče prve stopnje navedlo, da dejstvo, da podjetje Komisiji predloži podatke v zvezi z dejanji, za katera mu ne bi bila naložena nikakršna globa, ne pomeni sodelovanja, za katero bi veljalo obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996³⁹. Ker so se glavni elementi dokazov, ki jih je v zvezi s svojim sodelovanjem predložila družba BASF, nanašali na svetovne dogovore in ker je bilo ugotovljeno, da je kršitev, ki se je nanašala na te dogovore, zastarala, je Sodišče prve stopnje menilo, da to podjetje ni bilo več upravičeno do 10-odstotnega znižanja, ki mu je bilo dodeljeno s tega naslova. Sodišče prve stopnje je menilo, da mora glede na značilnosti kršitve izhodiščna globa, ki se nanaša na evropske dogovore, ostati enaka tisti, ki je določena za skupek dogovorov, ker ugotovitev, da družbe BASF ni bilo mogoče kaznovati za eno od očitanih ravnanj zaradi zastaranja, ne privede do znižanja globe, ki ji je bila naložena. Kljub znižanju zaradi navedenega zastaranja je končni znesek, ki ga je določilo Sodišče prve stopnje, znašal 35,024 milijona eurov, kar je 54.000 eurov več od globe, ki jo je Komisija naložila družbi BASF.

V sodbi *Coats Holdings in Coats proti Komisiji*⁴⁰ je Sodišče prve stopnje menilo, da je bila vloga tožeče stranke v bistvu zgolj pospeševanje uveljavitve okvirnega omejevalnega sporazuma. Glede na to, da se je njena vloga torej bolj približala vlogi posrednika kot vlogi polnopravnega člana omejevalnega sporazuma, je Sodišče prve stopnje odločilo, da je primerno znižati globo za 20 odstotkov, da bi se upoštevale te olajševalne okoliščine.

d) Odgovornost za kršitveno ravnanje

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Akzo Nobel in drugi proti Komisiji*⁴¹ poudarilo, da lahko Komisija odločbo o naložitvi glob naslovi na matično družbo iz skupine družb na podlagi dejstva, da obe tvorita eno samo podjetje v smislu člena 81 ES, ne pa na podlagi nagovarjanja h kršitvi med matično in hčerinsko družbo ali celo vpletenosti prve v navedeno kršitev.

V posebnem primeru, kadar ima matična družba v lasti ves kapital svoje hčerinske družbe kršiteljice, je podana preprosta domneva, da navedena matična družba odločilno vpliva na ravnanje hčerinske družbe. Matična družba mora ovreči to domnevo, s tem da predloži Sodišču prve stopnje v presojo vse dokaze o organizacijskih, gospodarskih in pravnih povezavah s hčerinsko družbo, da bi dokazala, da nista enoten gospodarski subjekt.

³⁹ Sporočilo Komisije z dne 18. julija 1996 o nenalaganju ali zniževanju glob v kartelnih zadevah (UL 1996, C 207, str. 4).

⁴⁰ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 (T-36/05) (v pritožbenem postopku, C-468/07 P).

⁴¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 (T-112/05).

2. Prispevek sodne prakse na področju člena 82 ES

a) Sodba Microsoft proti Komisiji

Dejavnost Sodišča prve stopnje je bila letos zaznamovana z zadevo, v kateri je bila izdana sodba *Microsoft proti Komisiji*⁴², ki jo je razglasil veliki senat in s katero je bila zavržena tožba za razglasitev ničnosti odločbe Komisije⁴³.

Poleg globe več kot 497 milijonov eurov je Komisija družbi Microsoft naložila, da naj odpravi ugotovljeni zlorabi, s tem da razkrije nujne informacije o interoperabilnosti podjetjem, ki želijo razvijati in distribuirati operacijske sisteme za strežnike delovnih skupin, in da ponudi v prodajo različico operacijskega sistema Windows PC, ki ne vsebuje programa Windows Media Player. Da bi pomagal Komisiji pri nadziranju upoštevanja korektivnih ukrepov, je bil v odločbi določen mehanizem spremljanja, ki zajema imenovanje neodvisnega pooblaščenca.

Sodišče prve stopnje je zavrglo vse zahteve tožeče stranke glede zlorab prevladujočega položaja, ki jih je ugotovila Komisija, ter korektivnih ukrepov in naloženih glob, vendar pa je za nične razglasilo določbe o neodvisnem pooblaščenca.

Prvič, Sodišče prve stopnje je glede zlorabe zaradi odklonitve razkritja informacij o interoperabilnosti zavrnilo vse trditve družbe Microsoft, s katerimi je izpodbijala pojem in stopnjo interoperabilnosti, ki ju je ugotovila Komisija, ter skladnost naloženih korektivnih ukrepov. Nato je preučilo vprašanje pravic intelektualne lastnine ali poslovnih skrivnosti, ki naj bi zajemale komunikacijske protokole Microsofta ali njihove specifikacije. Sodišče prve stopnje je ob sklicevanju na sodno prakso Sodišča⁴⁴ poudarilo, da lahko imetnik lastninske pravice le v izjemnih okoliščinah z uresničevanjem izključne pravice povzroči tako zlorabo, in sicer, prvič, kadar se zavrnitev nanaša na proizvod ali storitev, ki je nepogrešljiva za izvajanje dane dejavnosti na sosednjem trgu, drugič, kadar se z zavrnitvijo lahko izključi vsakršno učinkovito konkurenco na sosednjem trgu, tretjič, kadar zavrnitev pomeni oviro za pojav novega proizvoda, za katerega obstaja potencialno povpraševanje potrošnikov in, nazadnje, kadar ta zavrnitev ni objektivno upravičena.

Ob ugotavljanju, ali so bile te okoliščine v obravnavanem primeru izpolnjene, je Sodišče prve stopnje presodilo, da Komisija ni storila očitne napake pri presoji, s tem da je menila, prvič, da morajo biti konkurenčni operacijski sistemi, da bi bili lahko ekonomsko konkurenčni operacijskim sistemom Windows za strežnike delovnih skupin, sposobni interoperirati z arhitekturo domene Windows enako kot s sistemi Windows, drugič, da se je

⁴² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 17. septembra 2007 (T-201/04).

⁴³ Odločba Komisije 2007/53/ES z dne 24. maja 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 82 Pogodbe ES in člena 54 Sporazuma EGP proti Microsoft Corp. (zadeva št. COMP/C-3/37.792 – Microsoft) (UL 2007, L 32, str. 23).

⁴⁴ Sodbe Sodišča z dne 5. oktobra 1988 v zadevi Volvo (238/87, Recueil, str. 6211), z dne 6. aprila 1995 v zadevi RTE in ITP proti Komisiji, imenovana „Magill“ (C-241/91 P in C-242/91 P, Recueil, str. I-743), z dne 26. novembra 1998 v zadevi Bronner (C-7/97, Recueil, str. I-7791) in z dne 29. aprila 2004 v zadevi IMS Health (C-418/01, Recueil, str. I-5039).

z razvojem trga pokazalo tveganje odprave konkurence na trgu operacijskih sistemov za strežnike delovnih skupin in, tretjič, da je zavrnitev, ki se očita družbi Microsoft, omejevala tehnični razvoj v škodo potrošnikov v smislu člena 82, drugi pododstavek, (b) ES ter da je bil zato v obravnavanem primeru prisoten pojav novega proizvoda. Sodišče prve stopnje opozarja, da Microsoft ni dokazal obstoja nikakršne objektivne utemeljitve svoje zavrnitve razkritja zadevnih informacij o interoperabilnosti in ni zadostno dokazal, da bi imelo razkritje teh informacij velik negativni učinek na njegove spodbude za uvajanje inovacij.

Drugič, Sodišče prve stopnje je glede zlorabe zaradi vezane prodaje operacijskega sistema Windows za osebne računalnike in predvajalnika Windows Media Player menilo, da je bila analiza sestavin vezane prodaje, ki jo je opravila Komisija, skladna s členom 82 ES in s sodno prakso⁴⁵, pri tem pa je opozorilo, da za te sestavine velja: prvič, zavezujoči in vezani proizvod sta dva ločena proizvoda, drugič, zadevno podjetje ima prevladujoči položaj na trgu zavezujočega proizvoda, tretjič, navedeno podjetje potrošnikom ne daje možnosti, da dobijo zavezujoči proizvod brez vezanega proizvoda, in četrtič, zadevna praksa omejuje konkurenco.

Tretjič, Sodišče prve stopnje je glede mehanizma spremljanja, ki zajema imenovanje neodvisnega pooblaščenca, presodilo, da odločba nima pravne podlage v Uredbi št. 17⁴⁶ in torej presega preiskovalna in izvedbena pooblastila Komisije. Ocenilo je, da je Komisija z vzpostavitvijo takega mehanizma, ki je dal pooblaščenca časovno neomejeno pooblastilo, da neodvisno od Komisije dostopa do Microsoftovih pomoči, informacij, dokumentov, prostorov in zaposlenih ter izvorne kode njegovih upoštevanih proizvodov, in ki je dal temu pooblaščenca možnost, da ukrepa na lastno pobudo ali na predlog tretjih, presegla položaj, v katerem imenuje svojega zunanega izvedenca, da ji med preiskavo svetuje, in je prenesla pristojnosti, ki jih lahko izvaja le ona. Komisija je prav tako presegla svoje pristojnosti, s tem da je družbi Microsoft naložila stroške, povezane s pooblaščenca, saj nobena določba Uredbe št. 17 ni pooblašcala Komisije, da podjetjem naloži stroške, ki jih je imela sama zaradi nadzora izvajanja korektivnih ukrepov.

Glede naložene globe je Sodišče prve stopnje predvsem poudarilo, da obveznost obrazložitve ni pomenila, da bi se moralo navesti številčne podatke o globi ali da bi se moralo pri določitvi izhodiščne globe razlikovati med različnimi ugotovljenimi kršitvami.

b) Odločitve o zavrnitvi tožb

Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi *Ufex in drugi proti Komisiji* opozorilo, da Komisija pri izvrševanju svoje diskrecijske pravice lahko odloči, da pritožbe ne bo obravnavala zaradi premajhnega interesa Skupnosti⁴⁷, vendar pa tega ne sme storiti le z

⁴⁵ Glej zlasti sodbi Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 1991 v zadevi Hilti proti Komisiji (T-30/89, Recueil, str. II-1439) in z dne 6. oktobra 1994 v zadevi Tetra Pak proti Komisiji (T-83/91, Recueil, str. II-755).

⁴⁶ Navedena zgoraj.

⁴⁷ O pojmu interes skupnosti glej tudi sodbi Sodišča prve stopnje z dne 3. julija 2007 v zadevi Au lys de France proti Komisiji (T-458/04) in z dne 12. julija 2007 v zadevi AEPI proti Komisiji (T-229/05) (v pritožbenem postopku, C-425/07 P).

utemeljitvijo, da je takšna praksa prenehala, ne da bi preverila, ali so se protikonkurenčni učinki ohranili in, po potrebi, ali je pritožba v interesu Skupnosti zaradi teže očitanih kršitev konkurence ali trajnosti njihovih posledic. Čeprav protikonkurenčni učinki ne obstajajo več, mora Komisija upoštevati trajanje in težo očitanih kršitev.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje pri preučitvi pritožbe v zvezi z deljeno pristojnostjo Komisije in nacionalnih oblasti poudarilo, da subjektivna drža nacionalnih organov ali nacionalnih sodišč, v skladu s katero bi Komisija lažje obravnavala zadevo, ter obstoj sodelovanja med Komisijo in nacionalnim organom ne moreta ustvariti izključne pristojnosti Komisije ali predpostaviti njene odločitve o obstoju interesa Skupnosti. Poleg tega Komisiji ni treba dati prednosti zadevi, če je nacionalno sodišče odložilo odločanje v pričakovanju njene odločitve.

c) Uporaba člena 82 ES za navzkrižne subvencije

Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi *Ufex in drugi proti Komisiji* odločilo, da odločitev podjetja, ki ima prevladujoč položaj, da navzkrižne subvencije iz sektorja, v katerem ima zakonit monopol, dodeli v konkurenčno dejavnost svoje hčerinske družbe, sama po sebi ni zloraba prevladujočega položaja ne glede na politiko, ki ji sledita nekonkurenčni in konkurenčni sektor. Dejstvo, da je podjetju dodeljena izključna pravica, da bi se mu zagotovilo opravljanje storitve v splošnem gospodarskem interesu, ne nasprotuje temu, da ima to podjetje dobiček iz njemu pridržanih dejavnosti, in ga ne ovira pri širitvi dejavnosti na področja, ki mu niso pridržana. Vendar lahko pridobivanje lastniških deležev v podjetju in po analogiji dodeljevanje navzkrižnih subvencij povzročita težave zaradi pravil Skupnosti o konkurenci, kadar sredstva, ki jih uporabi podjetje s prevladujočim položajem na trgu, povzročijo pretirano visoke ali diskriminatorne cene ali druge zlorabe na pridržanem trgu. Prenizko fakturiranje storitev, ki jih podjetje s prevladujočim položajem opravi za svojo hčerinsko družbo, zato ni nujno ovira za konkurente, če hčerinska družba uporabi subvencije, zato da ustvari pomemben dobiček ali izplača višje dividende. Enako velja glede dejstva, da ta hčerinska družba prilagodi svoje cene cenam svojih konkurentov in ustvari zelo velik dobiček, če tako ravnanje ne vpliva na strankino izbiro ponudnika.

d) Zloraba prevladujočega položaja

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Duales System Deutschland proti Komisiji (Der Grüne Punkt)*⁴⁸ presodilo, da ravnanje podjetja za upravljanje sistema zbiranja in predelave odpadkov za celotno ozemlje, ki od podjetij, ki uporabljajo njegov sistem, zahteva plačilo embalažnine za celotno količino embalaž, ki so dane na trg z njegovim logotipom v Nemčiji, pomeni zlorabo prevladujočega položaja, če ta podjetja dokažejo, da za del embalaž ali vse ne uporabljajo tega sistema. Vendar to ne izključuje možnosti, da to podjetje naloži ustrezno embalažnino zgolj za uporabo znamke, če je dokazano, da je bila embalaža, označena z njegovim logotipom, zbrana in predelana v drugem sistemu. Namestitev logotipa je storitev, s katero se kupca obvesti, da mu je sistem na voljo.

⁴⁸ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 24. maja 2007 (T-151/01) (v pritožbenem postopku, C-385/07 P).

e) Plenilske cene

Sodišče prve stopnje se je oprlo na sodbo *AKZO proti Komisiji*⁴⁹ in v sodbi *France Télécom proti Komisiji*⁵⁰ opozorilo na dva različna načina analize pri preverjanju, ali je podjetje prodajalo po plenilskih cenah. Cene, ki so nižje od povprečja spremenljivih stroškov, po katerih je storitve ponujalo podjetje, ki je imelo prevladujoč položaj, same po sebi štejejo za zlorabo, ker je edini namen podjetja s takimi cenami odstraniti konkurente, medtem ko cene, ki so nižje od povprečja celotnih stroškov, vendar višje od povprečja spremenljivih stroškov, pomenijo zlorabo, če so določene v okviru načrta, katerega cilj je odstraniti konkurenta. Ta namen odstranitve je treba ugotoviti na podlagi resnih in usklajenih kazalcev, ne da bi se zahtevalo dokaze o konkretnih učinkih zadevnih ravnanj.

Zato prejemkov in stroškov, ki so nastali po kršitvi, ni mogoče upoštevati za oceno stopnje kritja stroškov v zadevnem obdobju. Člen 82 ES dejansko zadeva položaj, ki ga ima zadevno podjetje na skupnem trgu takrat, ko stori kršitev. Vendar pa ni bilo treba dodatno ugotoviti, ali je imelo zadevno podjetje resno možnost, da nadomesti svoje izgube.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje presodilo, da ni mogoče trditi, da je pravica prevladujočega podjetja do prilagoditve cenam konkurence brezpogojna, zlasti kadar naj bi ta pravica vodila k utemeljevanju tožb glede plenilskih cen, ki jih Pogodba sicer prepoveduje. Če podjetju s prevladujočim položajem ni mogoče odreči pravice do ohranjanja njegovih poslovnih interesov, kadar so ti ogroženi, in če mu je treba dati primerno možnost, da ravna ustrezno, pa takega ravnanja ni mogoče dopustiti, če je njegov namen zlasti okrepitev prevladujočega položaja in njegova zloraba.

f) Obveznosti podjetja s prevladujočim položajem

Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi *Alrosa proti Komisiji* prvič odločilo o zakonitosti odločbe, s katero so postale zaveze podjetja s prevladujočim položajem zavezujoče, in o učinkih te odločbe na tretje osebe.

Sodišče je odločilo, da je posledica te odločbe končanje postopka ugotavljanja in kaznovanja kršitve pravil o konkurenci. Torej je ni mogoče obravnavati, kot da je Komisija z njo samo sprejela predlog, ki ga je svobodno podal pogajalski partner, ampak pomeni zavezujoč ukrep za prenehanje kršitve ali morebitne kršitve, v zvezi s katero Komisija uveljavlja posebne pravice, ki jih ima na podlagi členov 81 ES in 82 ES, poleg tega da predložitev predlogov zavez, ki jih podajo zadevna podjetja, pomeni, da ji ni treba dokazati kršitve. Odločba, ki se sprejme na podlagi člena 9 Uredbe št. 1/2003⁵¹ in s katero ravnanje nekega subjekta do tretjih strank postane zavezujoče, ima lahko neposredne pravne učinke *erga omnes*, ki jih zadevno podjetje samo ne bi moglo povzročiti. Po stališču Sodišča prve stopnje jih torej lahko povzroči samo Komisija, ko zaveze, ki jih predlaga zadevno

⁴⁹ Sodba Sodišča z dne 3. julija 1991 (C-62/86, Recueil, str. I-3359).

⁵⁰ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. januarja 2007 (T-340/03) (v pritožbenem postopku, C-202/07 P).

⁵¹ Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL L 1, str. 1).

podjetje, razglasi za zavezujoče, in edina prevzame odgovornost zanje. Komisija ima na podlagi Uredbe št. 1/2003 diskrecijsko pravico za odločitev, da zaveze, ki jih predlagajo zadevna podjetja, razglasi za zavezujoče in da sprejme odločbo na podlagi člena 9 iste Uredbe ali da se ravna po postopku iz člena 7(1) navedene Uredbe, ki zahteva, da se ugotovi kršitev, vendar pa mora spoštovati načelo sorazmernosti.

V obravnavani zadevi je Sodišče prve stopnje v zvezi z odločbo Komisije, s katero se je zahtevalo prenehanje dolgotrajnega trgovinskega odnosa med podjetjema, ki sta stranki dogovora, ki bi lahko pomenil zlorabo prevladujočega položaja, odločilo, da bi se zaradi tesne povezanosti obeh postopkov, ki ju je sprožila Komisija na podlagi členov 81 ES in 82 ES, in dejstva, da je v navedeni odločbi izrecno omenjeno podjetje, ki je pogodbeni stranka, čeprav odločba nanj ni naslovljena, temu podjetju morale v celotnem postopku priznati pravice, ki jih ima zadevno podjetje na podlagi Uredbe št. 1/2003, čeprav *stricto sensu* v postopku na podlagi člena 82 ES ni bilo zadevno podjetje. To podjetje ima zato pravico biti slišano o individualnih zavezah družbe, ki jih je Komisija nameravala razglasiti za zavezujoče, in mora razpolagati z možnostjo, da to pravico v celoti uveljavlja.

3. Prispevek sodne prakse na področju nadzora koncentracij podjetij

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Sun Chemical Group in drugi proti Komisiji*⁵² poudarilo, da v Smernicah o presoji horizontalnih združitvev⁵³ ni podana zahteva, da se v vseh primerih preuči vse elemente, ki jih omenjajo, ampak ima Komisija pravico do proste presoje glede (ne)upoštevanja določenih elementov in ji ni treba podati natančne obrazložitve glede presoje določenih vidikov koncentracije, ki se ji zdijo očitno neumestni, brez pomena ali povsem sekundarni za njeno presoj.

Sodišče prve stopnje se pri izvajanju sodnega nadzora ne sme omejiti na to, ali je Komisija upoštevala ali prezrla elemente, za katere je v Smernicah določeno, da naj bi se upoštevali pri presoji učinkov koncentracije, ampak mora preveriti še, ali lahko morebitne opustitve s strani Komisije postavijo pod vprašaj njen sklep.

Sodišče prve stopnje je poleg tega v okviru presoje analize Komisije o prisotnosti presežnih zmogljivosti na trgu sklenilo, da za to, da se združeno podjetje odvrne od morebitnega protikonkurenčnega delovanja, ni nujno, da kupci vsa svoja naročila preusmerijo na druge dobavitelje. Že možnost, da preusmerijo precejšen del svojega povpraševanja na druge dobavitelje, je namreč mogoče šteti za grožnjo z zadostnimi izgubami, ki navedeno podjetje lahko odvrne od vztrajanja pri takšni strategiji.

⁵² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 9. julija 2007 (T-282/06).

⁵³ Smernice o presoji horizontalnih združitvev na podlagi Uredbe Sveta o nadzoru koncentracij podjetij (UL 2004, C 31, str. 5).

4. Postopek zatiranja protikonkurenčnih ravnanj

a) Delitev pristojnosti

Namen Uredbe št. 1/2003 je zlasti tesneje povezati organe držav članic, pristojne za konkurenco, pri uporabi pravil Skupnosti o konkurenci in ustanavljanju mreže javnih organov, ki uporabljajo ta pravila na področju sodelovanja. V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje v zgoraj navedeni sodbi *France Télécom proti Komisiji* poudarilo, da Uredba št. 1/2003 ohranja prevladujočo vlogo Komisije pri iskanju kršitev. Čeprav člen 11(1) navedene Uredbe navaja splošno pravilo, v skladu s katerim so Komisija in državni organi zavezani tesno sodelovati, ne prepoveduje Komisiji, da izvaja pregled v zvezi z zadevo, ki naj bi jo vzporedno obravnaval državni organ, pristojen za konkurenco. Iz te določbe tudi ni mogoče sklepati, da če je nacionalni organ, pristojen za konkurenco, začel pregledovati posamezna dejstva, Komisija ne more več postopati v tej zadevi ali se zanjo preliminarno zanimati. Nasprotno iz zahteve za sodelovanje med Komisijo in nacionalnimi organi izhaja, da lahko ta organa vsaj na začetnih stopnjah, kot na primer pri preiskavah, delata vzporedno.

Poleg tega člen 11(6) Uredbe št. 1/2003 določa, pod pogojem navadnega posvetovanja z zadevnim nacionalnim organom, da Komisija ohrani možnost, da začne postopek za sprejetje odločbe, tudi če navedeni organ že obravnava zadevo. *A fortiori* Uredbe št. 1/2003 ni mogoče razlagati tako, da v podobnih primerih prepoveduje Komisiji, da opravi pregled, ki je le pripravljalni akt za obravnavanje zadeve in ne privede do formalne uvedbe postopka.

b) Zaupnost komunikacije med odvetniki in strankami

Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi *Akzo Nobel Chemicals in Akros Chemicals proti Komisiji* odločilo o obsegu načela, ki ga je Sodišče potrdilo v sodbi *AM & S proti Komisiji*⁵⁴ in v skladu s katerim mora Komisija izvrševati pristojnost za pregled, ki ji je bila podeljena za odkrivanje kršitev konkurenčnega prava, pri tem pa mora pod določenimi pogoji spoštovati zaupnost komunikacije med odvetniki in strankami.

Ker gre za postopek, po katerem je treba opraviti preiskavo, je Sodišče prve stopnje presodilo, da ima podjetje pravico, da uslužbencem Komisije zavrne možnost, da pregledajo, čeprav bežno, listine, za katere trdi, da so zaupne, če meni, da tak bežen pregled ni mogoč, ne da bi se razkrila vsebina, in če to ustrezno pojasni. Čeprav Komisija meni, da dokumenti, ki jih je predložilo podjetje, ne dokazujejo zaupne narave zadevnih listin, lahko njeni uslužbenci vložijo kopijo zadevne listine v zapečateno ovojnico in jo nato odnesejo s seboj v pričakovanju poznejše rešitve spora. Sodišče prve stopnje je presodilo, da ta postopek omogoča, da se odpravijo tveganja kršitve načela varstva zaupnosti komunikacije med odvetniki in strankami, in hkrati Komisiji omogoča, da ohrani določen nadzor nad listinami ter preprečuje tveganje poznejšega izginotja teh listin ali manipulacije z njimi.

⁵⁴ Sodba Sodišča z dne 18. maja 1982 (155/79, Recueil, str. 1575).

Sodišče prve stopnje je glede vrste varovanih dokumentov ugotovilo, da so notranje listine podjetja, čeprav niso bile izmenjane z odvetnikom ali niso bile sestavljene, da bi bile poslane odvetniku, kljub temu lahko predmet varstva zaupnosti komunikacije med odvetniki in strankami, če so bile izdelane izključno za pridobitev pravnega mnenja odvetnika v okviru uresničevanja pravic do obrambe. Nasprotno pa samo dejstvo, da je bila listina predmet pogovorov z odvetnikom, ne more zadostovati, da bi bila deležna tega varstva. Sodišče prve stopnje je dodalo, da okoliščina, da je bila listina pripravljena v okviru programa usklajevanja s konkurenčnim pravom, sama po sebi ne zadostuje, da bi bila ta listina deležna varstva. Ti programi namreč po svoji širini obsegajo naloge in vsebujejo informacije, ki pogosto presegajo uresničevanje pravic do obrambe.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje potrdilo, da čeprav je res, da sta posebno priznavanje vloge pravnika podjetja in varstvo zaupnosti komunikacije z njim danes relativno bolj razširjena kot med izrekom sodbe AM & S, vseeno ni mogoče prepoznati enotnih ali jasno večinskih teženj v zvezi s tem v pravu držav članic. Torej se je treba držati odločitve Sodišča v navedeni sodbi, da komunikacije med podjetji in svetovalci, vezanimi nanje z zaposlitvenim razmerjem, ne šteje med varovane komunikacije.

c) Načelo sorazmernosti

S sodbo *CB proti Komisiji*⁵⁵ so bili natančneje opredeljeni pogoji, v katerih lahko Komisija z odločbo odredi preiskave, katerim se morajo podrediti zadevna podjetja ali podjetniška združenja v skladu s členom 14(3) Uredbe št. 17 (odslej člen 20(4) Uredbe št. 1/2003).

Tožeča stranka, francosko gospodarsko interesno združenje, ki so ga ustanovile glavne francoske kreditne institucije, da bi uresničile interoperabilnost svojih sistemov plačil z bančno kartico, je trdila, da je bilo z odločbo o uvedbi prisilne preiskave zoper njo kršeno načelo sorazmernosti, ker taka preiskava ni bila nujen in primeren ukrep za pridobitev podatkov, ki jih je iskala Komisija. Sodišče prve stopnje je ta tožbeni razlog zavrnilo in pri tem poudarilo, da izbira Komisije med različnimi sredstvi, ki jih ima na voljo, ni odvisna od okoliščin, kot so posebej resen položaj, izredna nujnost ali potreba po absolutni diskretnosti, ampak od potrebe po ustrezni preiskavi glede na posebnosti vsakega primera. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je bil namen izpodbijane odločbe v obravnavanem primeru zbrati podatke o domnevnem namenu določenih velikih francoskih bank, da izključijo s francoskega trga morebitne nove izdajatelje bančnih plačilnih kartic, ter izmenjati zaupne poslovne podatke, za katere je Komisija menila, da jih bo lahko našla v prostorih tožeče stranke. Ob upoštevanju značilnosti iskanih podatkov in vloge, ki so jo te banke imele v strukturi združenja, je Sodišče prve stopnje odločilo, da Komisija s svojo izbiro ni kršila načela sorazmernosti glede na to, da si je težko predstavljati, da bi navedena institucija lahko prišla do teh podatkov drugače kot z odločbo o uvedbi preiskave.

⁵⁵ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. julija 2007 (T-266/03).

d) Objave odločb Komisije in domneva nedolžnosti

Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse proti Komisiji* razvilo načela, oblikovana v sodbi *Bank Austria Creditanstalt proti Komisiji*⁵⁶ glede pristojnosti Komisije za objavo odločb in poklicne tajnosti, ter poudarilo, da je treba te pojme razlagati ob upoštevanju zlasti načela domneve nedolžnosti.

Tožeča stranka je s sklicevanjem na to načelo trdila, da je bila objava odločbe o peroksidih nezakonita, ker je zajemala ugotovitve v zvezi z njeno z domnevno kršitvijo. V zvezi s tem je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da čeprav v skladu z zgoraj navedeno sodbo *Bank Austria Creditanstalt proti Komisiji* interes podjetja, da se podrobnosti protikonkurenčnega ravnanja, ki mu ga očita Komisija, ne razkrijejo javnosti, ne potrebuje posebnega varstva, uporaba te sodne prakse predpostavlja, da je ugotovljena kršitev navedena v izreku odločbe, saj je ta okoliščina nujno potrebna, da bi navedeno podjetje lahko izpodbijalo odločbo na sodišču. Ker odločba o peroksidih ni izpolnjevala tega pogoja glede tožeče stranke, je Sodišče prve stopnje presodilo, da ugotovitve v zvezi s tem podjetjem niso utemeljene in ne morejo biti objavljene. Taka situacija je v nasprotju z načelom domneve nedolžnosti in krši načelo varstva poklicne tajnosti, v skladu s katerima se zahteva, da se zagotovi spoštovanje ugleda in dostojanstva tožeče stranke.

Državne pomoči

1. Materialnopravne določbe

a) Elementi državne pomoči

Problematiko opredelitve ukrepov državnih pomoči so v preteklem letu obravnavale različne sodbe Sodišča prve stopnje. Omenili bomo zlasti sodbo *Olympiaki Aeroporia Ypiresies proti Komisiji*⁵⁷, v kateri je Sodišče prve stopnje razglasilo delno ničnost odločbe Komisije, s katero je bila med drugim odrejena izterjava državne pomoči, ki je bila v tem, da je Helenska republika dopuščala neplačevanje davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV) za gorivo in rezervne dele za letala. Sodišče prve stopnje je presodilo, da Komisija ni preučila, ali naj bi tako neplačevanje omogočilo dejansko gospodarsko prednost, na podlagi katere bi bilo lahko opredeljeno kot državna pomoč. Ker je DDV v zvezi s konkurenčnim položajem načeloma nevtralen, ker ga je mogoče ali takoj odšteti kot vstopni davek ali dobiti povrnjenega v kratkem roku, je edina prednost, od katere bi lahko imela tožeča stranka korist, prednost likvidnosti, ki izhaja iz začasnega izplačila vstopnega davka. Sodišče prve stopnje pa je poudarilo, da v tem primeru neplačilo DDV načeloma ne zadošča za domnevo, da je tožeča stranka pridobila korist v smislu člena 87 ES.

⁵⁶ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. maja 2006 (T-198/03, ZOdl. str. II-1429).

⁵⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 (T-68/03).

V sodbi *Bouygues in Bouygues Télécom proti Komisiji*⁵⁸ je Sodišče prve stopnje potrdilo odločbo Komisije, s katero je bilo ugotovljeno, da ni šlo za državno pomoč, ker selektivna prednost ni bila dana določenima operaterjema z nacionalnim ukrepom, s katerim so se znižale pristojbine, ki sta jih dolgovala za dovoljeni UMTS (Universal Mobile Telecommunications System), da bi se s tem prilagodilo pogoje za pridobitev vseh dovoljenj. Izguba državnih sredstev, ki izhaja iz tega, namreč ne zadošča za ugotovitev obstoja državne pomoči, saj je bila ta izguba neizogibna zaradi splošne sheme sistema in zaradi smernic Skupnosti glede telekomunikacijskih storitev, ki temeljijo na enakem obravnavanju operaterjev pri dodelitvi dovoljenj ter pri določitvi pristojbin. Sodišče prve stopnje je poleg tega poudarilo, da potencialna prednost, ki izhaja iz predhodne pridobitve dovoljenj prvih operaterjev, v tem primeru zainteresiranim osebam ni koristila zaradi zamude pri razširjanju omrežja UMTS.

b) Obveznost obrazložitve

V sodbi *Irska in drugi proti Komisiji*⁵⁹ je Sodišče prve stopnje razglasilo za nično odločbo Komisije v zvezi s trošarino za mineralna olja, ki se kot gorivo uporabljajo za proizvodnjo aluminijevega oksida v določenih pokrajinah na Irskem, v Franciji in Italiji, pri čemer je po uradni dolžnosti poudarilo neobrazložitev, da se tega ukrepa ni opredelilo kot „veljavno pomoč“, določeno z Uredbo št. 659/1999⁶⁰. V skladu s členom 1(b)(v) navedene uredbe veljavna pomoč pomeni pomoč, za katero se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da so bile sporne oprostitve v skladu z določbami Skupnosti, ki urejajo trošarine, dovoljene in podaljšane na podlagi več sklepov Sveta, ki jih je sprejel na predlog Komisije. V teh okoliščinah je Sodišče prve stopnje presodilo, da se Komisija, ko je izključila možnost, da bi zadevne pomoči obravnavala kot veljavne na podlagi zgoraj navedene določbe, ne bi smela omejiti zgolj na trditev, da se Uredba št. 659/1999 v tem primeru ne uporablja.

Zgoraj navedena sodba *Salvat père et fils in drugi proti Komisiji* potrjuje sodno prakso Sodišča prve stopnje v zvezi z zahtevo po obrazložitvi odločb Komisije, ki so sprejete v zvezi z različnimi ukrepi, za katere ta meni, da na podlagi člena 87 ES pomenijo državno pomoč. V tej sodbi je Sodišče prve stopnje pojasnilo, da preizkusa pogojev za uporabo člena 87 ES, ki je bil v odločbi Komisije opravljen na splošno, ni mogoče šteti za neskladnega z obveznostjo obrazložitve zlasti takrat, kadar so zadevni ukrepi zajeti v istem akcijskem načrtu.

V sodbi *Département du Loiret proti Komisiji*⁶¹ pa je Sodišče prve stopnje ugotovilo nezadostno obrazložitev odločbe Komisije, s katero je bila državna pomoč, ki je bila nezakonito dodeljena podjetju v obliki prenosa oskrbovanega ozemlja po preferenčni

⁵⁸ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 4. julija 2007 (T-475/04) (v pritožbenem postopku, C-431/07 P).

⁵⁹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 in T-69/06).

⁶⁰ Uredba Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88 ES] (UL L 83, str. 1).

⁶¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. marca 2007 (T-369/00) (v pritožbenem postopku, C-295/07 P).

ceni, opredeljena za nezdružljivo s skupnim trgov. Sodišče prve stopnje je poudarilo, da ta odločba ni vsebovala obveznih podatkov o načinu izračuna zneska pomoči za izterjavo, zlasti v zvezi z uporabo sestavljene obrestne mere, da bi se revaloriziralo začetno vrednost subvencije.

c) Izterjava

V skladu s sodno prakso, povzeto in potrjeno v členu 13(1) Uredbe št. 659/1999, je Komisija pooblašena, da sprejme odločbo na podlagi razpoložljivih podatkov, če država članica ne izpolnjuje obveznosti sodelovanja in zavrača predložitev podatkov, ki jih je zahtevala Komisija za preučitev združljivosti pomoči s skupnim trgov. V sodbi *MTU Friedrichshafen proti Komisiji*⁶² je Sodišče prve stopnje rzsodilo, da člen 13(1) navedene uredbe Komisiji omogoča, da na podlagi razpoložljivih podatkov, potem ko je spoštovala v tem členu določene postopkovne zahteve, sprejme odločbo o ugotovitvi nezdružljivosti pomoči in – če je to primerno – odredi, da mora zadevna država članica zahtevati vračilo pomoči od prejemnikov, vendar pa ji ne omogoča, da podjetju naloži, niti solidarno, obveznost vračila določenega zneska pomoči, ki je bila razglašena za nezdružljivo in je bila nezakonito dodeljena, če prenos državnih sredstev, ki naj bi jih to podjetje prejelo, temelji na domnevi.

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Scott proti Komisiji*⁶³ opozorilo, da namen izterjave nezakonite pomoči ni naložitev sankcije, ki ni predvidena s pravom Skupnosti, ampak da upravičenec do pomoči izgubi prednost pred konkurenti, ki jo je imel na trgu, in da se vzpostavi položaj, ki je obstajal pred plačilom navedene pomoči. Komisija torej ne more iz velikodušnosti naložiti izterjave nižjega zneska od vrednosti pomoči, ki jo je prejel upravičenec, niti ne more izraziti svojega neodobravanja glede teže nezakonitosti s tem, da naloži izterjavo zneska, ki je višji od te vrednosti.

d) Uporaba pravnega okvira v času

V sodbi *Freistaat Sachsen proti Komisiji*⁶⁴ je moralo Sodišče prve stopnje odločati o ničnostni tožbi zoper odločbo Komisije o shemah pomoči, ki jih je vzpostavila dežela Saška za mala in srednjevelika podjetja. Sodišče prve stopnje je odobravajoče sprejelo argumentacijo tožeče stranke, v skladu s katero bi morala Komisija preučiti zadevno shemo pomoči glede na določbe, ki so veljale na datum priglasitve, ne pa glede na tiste, ki so začele veljati po tem datumu. Sodišče prve stopnje, ki je poudarilo popolnost prvotne priglasitve pomoči, ki je bila opravljena pred začetkom veljavnosti zadnje uredbe, pojasnjuje, da je novo pravilo, ki se nanaša na združljivost državnih pomoči s pomočjo, ki je bila priglašena pred njegovim začetkom veljavnosti, dopustno samo, če iz besedila, namena ali sistematike nove zakonodaje izhaja, da naj bi se uporabila retroaktivno in po potrebi, če so upravičena pričakovanja zadevnih oseb ustrezno upoštevana.

⁶² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 (T-196/02) (v pritožbenem postopku, C-520/07 P).

⁶³ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. marca 2007 (T-366/00) (v pritožbenem postopku, C-290/07 P).

⁶⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 3. maja 2007 (T-357/02) (v pritožbenem postopku, C-334/07 P).

2. Postopkovna pravila

V zgoraj navedeni sodbi *Scott proti Komisiji* je Sodišče prve stopnje pojasnilo, da čeprav nobena določba postopka nadzora nad državnimi pomočmi, ki je urejen s členom 88 ES, upravičencu do pomoči ne daje posebne vloge glede na zainteresirane osebe in čeprav ta upravičenec nima statusa stranke v postopku, je Komisija glede na njeno obveznost skrbnega in nepristranskega preizkusa primera v določenih okoliščinah lahko dolžna upoštevati pripombe upravičenca do pomoči, predložene po poteku roka, določenega za zainteresirane osebe v odločbi o začetku formalnega postopka preiskave.

V tej sodbi je Sodišče prve stopnje tudi pojasnilo svojo sodno prakso, v skladu s katero se zakonitost odločbe Komisije v zadevah državnih pomoči presoja z vidika podatkov, ki so bili na voljo Komisiji med sprejetjem odločbe, tako da se tožeča stranka ne more sklicevati na dejstva, ki Komisiji niso znana in jih ni navajala v tem formalnem postopku preiskave. Sodišče prve stopnje je pojasnilo, da iz te sodne prakse ne izhaja, da se pri presoji zakonitosti izpodbijane odločbe ne bi smelo upoštevati dokazov, ki jih je upravičenec do državne pomoči predlagal v ničnostni tožbi, če so bili ti dokazi pravilno predloženi Komisiji v upravnem postopku pred sprejetjem sporne odločbe in jih je ta iz neupravičenih razlogov izločila.

V zadevi, ki je privedla do sodbe *Tirrenia di Navigazione in drugi proti Komisiji*⁶⁵, so tožeče stranke predlagale razglasitev ničnosti odločbe Komisije o začetku formalnega postopka preiskave v zvezi z državno pomočjo, ki je bila dodeljena italijanskim podjetjem za pomorski prevoz. Ker je Sodišče o glavnih vsebinskih vprašanjih že odločilo v povezani zadevi⁶⁶, je Sodišče prve stopnje poudarilo, da mora preveriti, ali je mogoče rešitev Sodišča prenesti na ta primer, ker se trditve, ki so jih navedle tožeče stranke, razlikujejo od trditev, na katere je Sodišče že odgovorilo, in ker tožeče stranke v postopku pred Sodiščem prve stopnje niso imele možnosti, da se izjavijo pred Sodiščem, ker intervencija posameznikov pred tem sodiščem v takem sporu ni predvidena.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje, opirajoč se na sodno prakso Sodišča, v zvezi z obsegom prepovedi odločanja *ultra petita*⁶⁷ odločilo, da mora sodišče Skupnosti, če tožena institucija ne navede pravne presoje, katere uveljavljanje bi dokazalo zakonitost izpodbijanega akta, upoštevati tako presojo, da ne bi prišlo do razglasitve ničnosti zakonitega akta. Zato se je Sodišče prve stopnje na svojo pobudo oprlo na presojo, v skladu s katero tretje zainteresirane osebe ne morejo doseči razglasitve ničnosti odločbe na podlagi vsebin, ki jih nacionalni organi niso predložili Komisiji v predhodnem postopku preiskave, in je tožbo zavrnilo.

⁶⁵ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. junija 2007 (T-246/99).

⁶⁶ Sodbi Sodišča z dne 9. oktobra 2001 in z dne 10. maja 2005 v zadevi Italija proti Komisiji (C-400/99, Recueil str. I-7303 in ZOdl. str. I-3657).

⁶⁷ Sklep Sodišča z dne 13. junija 2006 v zadevi Mancini proti Komisiji (C-172/05 P).

Prenehanje veljavnosti Pogodbe ESPJ

Vrsta sodb⁶⁸, razglašeni to leto, je pojasnila posledice prenehanja veljavnosti Pogodbe ESPJ za pristojnost Komisije za ugotovitev kršitev pravil o konkurenci v sektorju, ki je bilo urejeno z navedeno pogodbo.

Sodišče prve stopnje je poudarilo, da je nasledstvo pravnega okvira Pogodbe ES in Pogodbe ESPJ del kontinuitete pravnega reda Skupnosti in njegovih ciljev, ki zahteva, da Evropska skupnost zagotavlja spoštovanje pravic in obveznosti, ki so nastale med veljavnostjo Pogodbe ESPJ. Zasledovanje cilja neizkrivljene konkurence v sektorjih, ki so sprva sodili k skupnemu trgu železa in jekla, tako ni prekinjeno zaradi prenehanja veljavnosti Pogodbe ESPJ, ker se ta cilj zasleduje tudi v okviru Pogodbe ES. Z drugimi besedami, sektorji, ki so prej spadali v Pogodbo ESPJ – *lex specialis* – so od 24. julija 2002 samodejno preneseni na področje uporabe Pogodbe ES – *lex generalis*.

Sodišče prve stopnje vseeno pojasnjuje, da so institucije v okviru vsake pogodbe pristojne le za izvajanje tistih pooblastil, ki so jim bila dodeljena s to pogodbo. Nasprotno pa lahko načela, ki urejajo časovno veljavnost predpisov, vodijo k uporabi določb materialnega prava, ki v trenutku sprejetja akta s strani institucije Skupnosti ne veljajo več.

Sodišče prve stopnje je v sodbi *SP in drugi proti Komisiji* z uporabo teh načel razglasilo za nično odločbo, ki jo je Komisija po prenehanju veljavnosti Pogodbe ESPJ sprejela na podlagi člena 65(4) in (5) PJ in ne na podlagi ustreznih določb Uredbe št. 17⁶⁹ za ugotovitev kršitve člena 65(1) PJ, ki ga je kršilo več italijanskih izdelovalcev jekla za armiranje betona, in s katero je bila tem podjetjem naložena globa.

Nasprotno pa je Sodišče prve stopnje v sodbi *González y Díez proti Komisiji* razsodilo, da je Komisija po prenehanju veljavnosti Pogodbe ESPJ upravičeno sprejela odločbo v zvezi z državnimi pomočmi, ki so bile dodeljene na področjih uporabe navedene pogodbe, pri čemer se je oprla na člen 88(2) ES, glede položaja, ki je bil dosežen pred prenehanjem veljavnosti Pogodbe ESPJ. Glede vsebinskih pravil pa je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da Komisija ni mogla upravičeno preučiti spornih pomoči glede na uredbo, ki je bila sprejeta v okviru Pogodbe ES.

Znamka Skupnosti

Odločb, izdanih v okviru Uredbe št. 40/94⁷⁰, je bilo tudi to leto med končanimi zadevami veliko (128), saj se je delež teh zadev sedaj povzpел že na 32 % vseh končanih zadev.

⁶⁸ Sodbe Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 v zadevi *González y Díez proti Komisiji* (T-25/04), z dne 25. oktobra 2007 v zadevi *SP in drugi proti Komisiji* (T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 in T-98/03). Obravnavana vprašanja v tej zadnji sodbi so prav tako predmet sodb z istega dne, *Riva Acciaio proti Komisiji* (T-45/03), *Feralpi Siderurgica proti Komisiji* (T-77/03) in *Ferriere Nord proti Komisiji* (T-94/03).

⁶⁹ Zgoraj navedena uredba.

⁷⁰ Uredba Sveta (ES) št. 40/94 z dne 20. decembra 1993 o znamki Skupnosti (UL L 11, str. 1).

1. Absolutni razlogi za zavrnitev registracije

Sodišče prve stopnje je od skupaj 68 sodb, v katerih je odločalo o zadevah v zvezi z absolutnimi razlogi za zavrnitev registracije, razglasilo tri sodbe, v katerih je razveljavilo izpodbijani akt⁷¹. V sodbi *Kustom Musical Amplification proti UUNT (Oblika kitare)* je ugotovilo kršitev pravice do izjave in obveznosti obrazložitve, ker internetne strani, na podlagi katerih je Urad za usklajevanje na notranjem trgu (v nadaljevanju: UUNT) zavrnil prijavitelju pred sprejetjem odločbe.

V sodbi *IVG Immobilien proti UUNT (I)* je Sodišče prve stopnje opomnilo na nezadostnost analize, na podlagi katere je UUNT zavrnil registracijo figurativnega znaka, katerega del je črka „i“, za več finančnih in nepremičninskih storitev. Sodišče prve stopnje je presodilo zlasti, da bi si moral UUNT, namesto da se je oprl na vsakdanjost zadevnega znaka, zastaviti vprašanje, ali je lahko ta znak v konkretnem primeru omogočal naslovljeni javnosti, da razlikuje med storitvami prijavitelja znamke in storitvami njegovih konkurentov.

V sodbi *Bang & Olufsen proti UUNT (Oblika zvočnika)* je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da je lahko oblika zvočnika glede na posebno visoko stopnjo pozornosti potrošnika pri nakupu trajnega in tehničnega proizvoda, tudi ob upoštevanju estetskega videza celote, registrirana kot tridimenzionalna znamka. Poleg tega je pojasnilo, da čeprav posebne ali izvirne značilnosti ne pomenijo pogoja *sine qua non* za registracijo, ostaja dejstvo, da lahko po drugi strani dajo znamki zahtevani razlikovalni učinek, ki ga drugače ne bi imela.

Nasprotno pa je Sodišče prve stopnje v sodbi *Neumann proti UUNT (Oblika glave mikrofona)*⁷² potrdilo zavrnitev registracije oblike glave mikrofona kot znamke Skupnosti UUNT. Čeprav je povprečen potrošnik zadevnih proizvodov verjetno pozoren na različne tehnične ali estetske podrobnosti, to avtomatično ne vključuje, da bo to zaznal kot funkcijo znamke. Poleg tega noben razlikovalni učinek ne more izhajati iz dejstva, da so bila konkurenčna podjetja prisiljena prenehati proizvajati ali komercializirati proizvode, ki imajo primerljivo obliko.

2. Relativni razlogi za zavrnitev registracije

a) Dopolnilni značaj proizvodov

V sodbi *El Corte Inglés proti UUNT – Bolaños Sabri (PiraÑAM diseño original Juan Bolaños)*⁷³ je Sodišče prve stopnje razveljavilo odločbo UUNT, s katero je bilo ugotovljeno, da ni bilo podobnosti med oblačili, obutvijo in pokrivali ter proizvodi iz usnja, kot so na primer

⁷¹ Sodbe Sodišča prve stopnje z dne 7. februarja 2007 v zadevi *Kustom Musical Amplification proti UUNT (Oblika kitare)* (T-317/05), z dne 13. junija 2007 v zadevi *IVG Immobilien proti UUNT (I)* (T-441/05) in z dne 10. oktobra 2007 v zadevi *Bang & Olufsen proti UUNT (Oblika zvočnika)* (T-460/05).

⁷² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 v zadevi *Neumann proti UUNT (Oblika glave mikrofona)* (T-358/04).

⁷³ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 (T-443/05).

ročne torbice, listnice in denarnice. Pri presoji dopolnjujočega značaja teh proizvodov je treba upoštevati dejstvo, da ti proizvodi lahko izpolnjujejo estetsko funkcijo in skupaj prispevajo k zunanji podobi potrošnikov. Zaznavo povezav, ki združujejo zadevne proizvode, je torej treba presojati glede na morebitno potrebo po medsebojni usklajenosti različnih sestavin zunanje podobe pri ustvarjanju ali nakupu teh proizvodov. Ta zaznava lahko vodi do sklepanja, da jih izdeluje isto podjetje.

Glede enakega problema je bilo v dveh drugih sodbah ugotovljeno, da stopnja dopolnilnosti med kozarci za vino, karafami in dekanterji po eni strani ter vinom po drugi ni zadostna za priznanje obstoja podobnosti zadevnih proizvodov in da očitna različnost med parfumerijskimi izdelki in izdelki iz usnja ne more biti postavljena pod vprašaj zaradi pomislov v zvezi z njihovo morebitno estetsko dopolnilnostjo⁷⁴.

b) Ugovori, utemeljeni z znaki, ki niso prejšnje znamke

Člen 8(4) Uredbe št. 40/94 dovoljuje vložitev ugovora zoper prijavo znamke Skupnosti na podlagi znaka, ki ni prejšnja znamka. V sporu med češko družbo Budějovický Budvar in ameriško družbo Anheuser-Busch glede znamk Skupnosti BUDWEISER in BUD je Sodišče prve stopnje pojasnilo obseg pravic, ki so dodeljene z navedeno določbo⁷⁵. Ugotovljeno je bilo, da se družba Budějovický Budvar, ki je predhodno v Franciji na podlagi Lizbonskega aranžmaja o zaščiti označb porekla registrirala označbe porekla za pivo, ne more sklicevati na to, da bi ugovarjala prijavam družbe Anheuser-Busch v zvezi z enakimi ali podobnimi proizvodi. Čeprav francosko pravo razširja varstvo, določeno z Lizbonskim aranžmajem, na primere, v katerih proizvodi niso podobni, pa vseeno zahteva, da lahko uporaba spornih znakov s strani tretje osebe povzroči zlorabo ali zmanjšanje prepoznavnosti zadevnih označb porekla v Franciji, kar pa družba Budějovický Budvar ni dokazala.

c) Ugled prejšnje znamke

V skladu s členom 8(5) Uredbe št. 40/94 je imetnik prejšnje znamke, ki ima ugled, upravičen, da poda ugovor zoper prijavo podobne ali enake znamke, tudi če ta zadeva le proizvode ali storitve, ki so različni od tistih, ki jih zajema prejšnja znamka.

V sodbi *Sigla proti UUNT – Elleni Holding (VIPS)*⁷⁶ je šlo za to, da se dokaže, ali ugled besedne znamke VIPS, ki se nanaša zlasti na verigo restavracij s hitro prehrano, lahko prepreči registracijo te iste znamke med drugim za storitve programiranja računalnikov, namenjene hotelom ali restavracijam. Sodišče prve stopnje je pojasnilo, da obstaja tveganje, da bo

⁷⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 v zadevi Mülhens proti UUNT – Conceria Toska (TOSKA) (T-263/03). Ista analiza je v sodbah Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 v zadevi Mülhens proti UUNT – Cara (TOSKA LEATHER) (T-28/04) in Mülhens proti UUNT – Minoronzoni (TOSKA BLU) (T-150/04).

⁷⁵ Sodbe Sodišča prve stopnje z dne 12. junija 2007 v zadevi Budějovický Budvar in Anheuser-Busch proti UUNT (AB GENUINE Budweiser KING OF BEERS) (T-57/04 in T-71/04), Budějovický Budvar proti UUNT – Anheuser-Busch (BUDWEISER) (od T-53/04 do T-56/04, T-58/04 in T-59/04) ter Budějovický Budvar proti UUNT – Anheuser-Busch (BUD) (od T-60/04 do T-64/04).

⁷⁶ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 22. marca 2007 (T-215/03).

imela prijavljena znamka neupravičeno korist od ugleda ali razlikovalnega učinka prejšnje znamke, če prijavljena znamka sama privlači potrošnika, ne da bi nujno zamenjal trgovski izvor zadevnega proizvoda ali storitve, in bo kupil proizvod ali storitev, na katero se nanaša prijavljena znamka, ker nosi to znamko, ki je enaka ali podobna prejšnji ugledni znamki. Ta presoja je torej drugačna od presoje obstoja tveganja zmede v zvezi s trgovskim izvorom zadevnega proizvoda ali storitve. Ker nujni pogoji niso bili izpolnjeni, je Sodišče prve stopnje tožbeni razlog zavrnilo.

Nasprotno je v sodbi *Aktieselskabet af 21. november 2001 proti UUNT – TDK Kabushiki Kaisha (TDK)*⁷⁷ Sodišče prve stopnje razsodilo, da dejstvo, da ima prejšnja znamka TDK, ki označuje naprave za snemanje zvoka in slike, povečan razlikovalni učinek zaradi svojega ugleda, omogoča imetniku, da učinkovito nasprotuje registraciji enake znamke za športna oblačila. Ker se je prejšnja znamka uporabljala za dejavnosti sponzoriranja, zlasti športnega, je obstajalo nedvomno bodoče tveganje, da bi prijavljena znamka lahko imela neupravičeno korist od ugleda prejšnje znamke. Poleg tega je bilo s sodbo *Antartica proti UUNT – Nasdaq Stock Market (nasdaq)*⁷⁸ pojasnjeno, da je to tveganje mogoče dokazati zlasti na podlagi logičnega sklepanja, ki izhaja iz analize verjetnosti, in ob upoštevanju običajne prakse v ustreznem trgovskem sektorju ter vseh drugih okoliščin primera.

3. Postopki za razglasitev ničnosti

V skladu s členom 51 in naslednjimi Uredbe št. 40/94 se lahko na UUNT vložijo zahteva za razglasitev ničnosti znamk Skupnosti, ki so že registrirane. Sodišče prve stopnje je na podlagi treh tožb s tega področja, ki jih je obravnavalo leta 2007, razglasilo dve sodbi, v katerih je bila razglašena ničnost akta⁷⁹, in v eni od teh sodb (sodba *La Perla proti UUNT – Worldgem Brands (NIMEI LA PERLA MODERN CLASSIC)*) opozorilo, da uporaba člena 8(5) Uredbe št. 40/94 ne zahteva obstoja tveganja zmede.

V drugi sodbi, ki je privedla do razglasitve ničnosti (sodba *Conorzio per la tutela del formaggio Grana Padano proti UUNT – Biraghi (GRANA BIRAGHI)*), se je zastavilo vprašanje, ali zaščita, ki jo Uredba št. 2081/92⁸⁰ daje zaščiteni označbi porekla (v nadaljevanju: ZOP) „grana padano“, upravičuje razglasitev ničnosti znamke GRANA BIRAGHI. Sodišče prve stopnje je, potem ko je opozorilo, da uporaba Uredbe št. 40/94 ne sme posegati v zaščito ZOP, odločilo, da mora UUNT zavrniti ali razglasiti za nično vsako znamko, ki prevzema registrirano ime za proizvode, ki niso zajeti v registraciji, oziroma ki zlorabi, posnema ali navaja določen ZOP. S tem namenom mora izvesti podrobno analizo in preizkusiti, ali prijavljena znamka ne vsebuje zgolj generičnega dela določenega ZOP. Ta preizkus mora temeljiti na indicijah s pravnega, gospodarskega, tehničnega, zgodovinskega, kulturnega in

⁷⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. februarja 2007 (T-477/04) (v pritožbenem postopku, C-197/07 P).

⁷⁸ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 10. maja 2007 (T-47/06) (v pritožbenem postopku, C-320/07 P).

⁷⁹ Sodbi Sodišča prve stopnje z dne 16. maja 2007 v zadevi *La Perla proti UUNT – Worldgem Brands (NIMEI LA PERLA MODERN CLASSIC)* (T-137/05) in z dne 12. septembra 2007 v zadevi *Conorzio per la tutela del formaggio Grana Padano proti UUNT – Biraghi (GRANA BIRAGHI)* (T-291/03).

⁸⁰ Uredba Sveta (EGS) št. 2081/92 z dne 14. julija 1992 o zaščiti geografskih označb in označb porekla za kmetijske proizvode in živila (UL L 208, str. 1).

družbenega področja, na veljavni nacionalni zakonodaji in zakonodaji Skupnosti ter na zaznavi imena s strani povprečnega potrošnika (ki se lahko eventualno pridobi na podlagi anket). V tem primeru je Sodišče prve stopnje razsodilo, da je odbor za pritožbe napačno presodil, da je ime „grana“ generično, in da obstoj ZOP „grana padano“ ne preprečuje registracije znamke GRANA BIRAGHI.

4. Obličnostna in postopkovna vprašanja

a) Postopek pred oddelkom za ugovore

Sodišče prve stopnje je razsodilo, da je ugovor, v katerem je bilo navedeno le to, da temelji na verjetnosti zmede, v skladu z zahtevano obliko, ker je ta navedba zadostovala, da sta UUNT in prijavitelj lahko vedela, na kakšnem razlogu temelji ugovor⁸¹. Prav tako je pojasnilo, da se datum, ko je UUNT prejel nepopoln ugovor po telefaksu, upošteva za namen spoštovanja roka za vložitev ugovora, kadar tisti, ki je podal ugovor na lastno iniciativo, zagotovi, da UUNT prejme popoln izvod navedenega obvestila⁸².

Sodišče prve stopnje v zvezi s preizkusom utemeljenosti ugovorov pojasnjuje, da ga mora oddelek za ugovore opraviti, tudi če je v obrazložitvi ugovora navedena le „verjetnost zmede“ in če se obrazložitve ugovora ne da upoštevati, ker je vložena v jeziku, ki ni jezik ugovora. Neobstoj prevoda namreč ne povzroči zavrnitve ugovora zaradi neutemeljenosti. Vseeno pa je treba pri preizkusu upoštevati samo informacije, ki so navedene v prijavi znamke, v registraciji prejšnje znamke in v delu ugovora, ki je napisan v jeziku ugovora⁸³. Poleg tega je Sodišče prve stopnje navedlo, da oddelek za ugovore ni zavezan, da zadevni stranki določi rok za odpravo te nepravilnosti. Navedeni oddelek je torej upravičen, da ne upošteva dokazov, ki jih tisti, ki je podal ugovor, ni predložil pravočasno v ustreznem jeziku⁸⁴.

b) Funkcionalna kontinuiteta

Sodišče je leta 2007 razveljavilo tri odločbe odborov za pritožbe, v katerih se ni upoštevalo dejstev in dokazov, ki jih stranke niso pravočasno predložile oddelkom za ugovore⁸⁵. Na

⁸¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 16. januarja 2007 v zadevi Calavo Growers proti UUNT – Calvo Sanz (Calvo) (T-53/05).

⁸² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. maja 2007 v zadevi Black & Decker proti UUNT – Atlas Copco (Tridimenzionalna oblika električnega orodja rumene in črne barve in drugo) (T-239/05, od T-240/05 do T-247/05, T-255/05, T-274/05 in T-280/05).

⁸³ Sodba Calvo, glej opombo 81.

⁸⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 v zadevi Flex Equipos de Descanso proti UUNT – Leggett & Platt (LURA-FLEX) (T-192/04).

⁸⁵ V opombi 82 navedena sodba Sodišča prve stopnje LURA-FLEX; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 4. oktobra 2007 v zadevi Advance Magazine Publishers proti UUNT – Capela & Irmãos (VOGUE) (T-481/04) in z dne 6. novembra 2007 v zadevi SAEME proti UUNT – Racke (REVIAN's) (T-407/05).

podlagi novejših sodnih praks Sodišča⁸⁶ je Sodišče prve stopnje razsodilo, da čeprav je res, da stranka nima brezpogojne pravice do tega, da odbor za pritožbe upošteva dejstva in dokaze, ki jih je predložila prepozno, pa imajo navedeni odbori, če ni drugače določeno, diskrecijsko pravico pri odločanju, ali je treba navedene dokaze in dejstva upoštevati pri odločbi, ki jo mora sprejeti. Zato morajo biti vse odločbe v zvezi s tem pravilno obrazložene in presoditi je treba, ali lahko prepozno predloženi dokazi pomembno vplivajo na izid vloženega ugovora in ali faza postopka, v kateri je prišlo do te prepozne predložitve, in njegove okoliščine ne nasprotujejo upoštevanju teh dejstev in dokazov. Sicer pa je Sodišče prve stopnje v drugi zadevi⁸⁷, potem ko je ugotovilo, da veljavne določbe ne dopuščajo nobene diskrecijske pravice odbora za pritožbe, potrdilo, da slednji upravičeno ni upošteval dokaza resne in dejanske uporabe prejšnje znamke, ki mu ga je stranka, ki je vložila ugovor, predložila prepozno.

V zvezi z obveznostjo obrazložitve je Sodišče prve stopnje poudarilo, da kadar odbor za pritožbe v celoti potrdi odločbo oddelka za ugovore, sta ta odločba in njena obrazložitev del konteksta, v katerem je odbor za pritožbe sprejel svojo odločbo⁸⁸.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje opozorilo, da kadar odbor za pritožbe šteje relativni razlog za zavrnitev, ki ga je upošteval odbor za pritožbe, za neutemeljenega, se mora opredeliti tudi do drugih razlogov, ki so bili morebiti navedeni pred omenjenim oddelkom, tudi če jih je ta zavrnil ali jih ni preizkusil⁸⁹.

Sicer pa je Sodišče prve stopnje presodilo, da dejstvo, da stranka, ki je predlagala razveljavitev odločbe odbora za pritožbe, ki je potrdil ugovor zoper registracijo prijavljene znamke, pred odborom za pritožbe ni izpodbijala podobnosti nasprotujočih si znamk, nikakor ne privede do tega, da UUNT ni treba odločiti o vprašanju, ali so si te znamke podobne ali so enake. Navedena okoliščina torej ne more tej stranki odvzeti pravice izpodbijati znotraj pravnega in dejanskega okvira spora pred odborom za pritožbe njegove presoje glede tega vprašanja⁹⁰.

c) Razmerje med absolutnimi in relativnimi razlogi za zavrnitev

V sodbi *Ekabe International proti UUNT – Ebro Puleva (OMEGA3)*⁹¹ je Sodišče prve stopnje odločilo, da mora, čeprav je UUNT v okviru postopka z ugovorom prišel do sklepa, da prevladujoča sestavina, skupna obema znamkama, nima razlikovalnega učinka, ponovno odpreti postopek preizkusa prijavljene znamke in ugotoviti, da tak absolutni razlog za

⁸⁶ Sodba Sodišča z dne 13. marca 2007 v zadevi UUNT proti Kaul (C-29/05 P, ZOdl., str. I-2213).

⁸⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2007 v zadevi K & L Ruppert Stiftung proti UUNT – Lopes de Almeida Cunha in drugi (CORPO livre) (T-86/05).

⁸⁸ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. novembra 2007 v zadevi Wesergold Getränkeindustrie proti UUNT – Lidl Stiftung (VITAL FIT) (T-111/06).

⁸⁹ V opombi 76 navedena sodba VIPS.

⁹⁰ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. oktobra 2007 v zadevi AMS proti UUNT – American Medical Systems (AMS Advanced Medical Services) (T-425/03) (v pritožbenem postopku, C-565/07 P).

⁹¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. oktobra 2007 (T-28/05).

zavrnitev nasprotuje registraciji navedene znamke. V tem primeru je bila tožba zavrnjena, ker tožeča stranka ni imela nobenega interesa za razveljavitev odločbe, s katero je bila zavrnjena njena zahteva za registracijo na podlagi relativnega razloga za zavrnitev, kadar je lahko posledica te zavrnitve le, da UUNT sprejme novo odločbo, s katero se zavrne njena zahteva za registracijo na podlagi absolutnega razloga za zavrnitev.

d) Možnost zožitve seznama proizvodov iz prijave znamke

V sodni praksi – v skladu s katero je tožeča stranka upravičena, da omeji seznam proizvodov iz svoje prijave znamke pod pogojem, da se to izjavo lahko razlaga v smislu, da ne predlaga več razglasitve ničnosti odločbe o zavrnitvi v delu, v katerem ta zajema proizvode, ki jih je odslej izključila⁹² – je leta 2007 prišlo do razvoja, saj Sodišče prve stopnje v dveh primerih ni upoštevalo predloženih omejitev. Prvič, presodilo je, da lahko dejstvo, da se prijavo znamke, ki je najprej zajemala mikrofone, zoži zgolj na „studijske mikrofone in njihove dele“, spremeni predmet spora, ker naj bi se spremenila upoštevna javnost glede na tisto, ki jo je upošteval odbor za pritožbe⁹³. Drugič, odločilo je, da lahko zožitev, ki ne zajema izključitve enega ali več proizvodov s seznama, ampak spremembo namembnosti vseh proizvodov s tega seznama, vpliva na preizkus znamke Skupnosti, ki ga je opravil UUNT⁹⁴.

Dostop do dokumentov

V treh sodbah, razglašanih leta 2007, ki se nanašajo na Uredbo št. 1049/2001⁹⁵, je Sodišče prve stopnje pojasnilo določene izjeme od načela javnosti, ki ga določa navedena uredba za varstvo, prvič, javnega interesa v okviru mednarodnih odnosov in finančne, denarne ali gospodarske politike Skupnosti, drugič, zasebnosti in integritete posameznika, tretjič, sodnih postopkov in, četrtič, namena preiskav.

V zvezi s prvo navedeno izjemo, določeno v členu 4(1)(a), tretja in četrta alineja, Uredbe št. 1049/2001, je bilo v sodbi *WWF European Policy Programme proti Svetu* ugotovljeno, da je Svet upravičeno zavrnil dostop do medinstitucionalnega zapisa o vprašanih v zvezi z ministrsko konferenco, ki jo je organizirala Svetovna trgovinska organizacija v Cancunu septembra 2003. Razsojeno je bilo, da bi razkritje navedenega zapisa vsebovalo razumno predvidljivo in ne zgolj hipotetično tveganje za vplivanje na pogajalsko izhodišče Skupnosti in njenih držav članic.

⁹² Sodba Sodišča prve stopnje z dne 5. marca 2003 v zadevi Unilever proti UUNT (Tablette ovoïde) (T-194/01, Recueil, str. II-383, točka 13).

⁹³ V opombi 72 navedena sodba *Oblika glave mikrofona*.

⁹⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 20. novembra 2007 v zadevi Tegometall International proti UUNT – Wuppermann (TEK) (T-458/05).

⁹⁵ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, str. 43). Sodbe Sodišča prve stopnje z dne 25. aprila 2007 v zadevi *WWF European Policy Programme proti Svetu* (T-264/04), z dne 12. septembra 2007 v zadevi *API proti Komisiji* (T-36/04) (v pritožbenem postopku, C-514/07 P) in z dne 8. novembra 2007 v zadevi *Bavarian Lager proti Komisiji* (T-194/04).

V sodbi *Bavarian Lager proti Komisiji* je Sodišče prve stopnje pojasnilo izjemo od pravice do dostopa do dokumentov zaradi varstva zasebnosti in integritete posameznika (člen 4(1) (b) Uredbe št. 1049/2001). Sodišče prve stopnje je razjasnilo razmerje med Uredbo št. 1049/2001, ki skuša zagotavljati največjo mogočo javnost postopka odločanja javnih organov, in Uredbo št. 45/2001⁹⁶, ki skuša zagotoviti varstvo zasebnosti posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov. Sodišče prve stopnje je pri odločanju, ali je Komisija lahko odklonila podjetju posredovanje zapisnika, ki je vseboval imena udeležencev sestanka, ki je v okviru postopka zaradi neizpolnitve obveznosti potekal kakšno leto pred tem, priznalo, da je razkritje navedenih osebnih podatkov vsekakor „obdelava podatkov“ v smislu Uredbe št. 45/2001, vendar je dodalo, da je taka obdelava zakonita, ker se jo zahteva zaradi spoštovanja zakonite obveznosti razkritja, ki je določena z Uredbo št. 1049/2001.

Poleg tega je Sodišče prve stopnje razsodilo, da ker Uredba št. 1049/2001 določa, da prosilec za dostop do dokumenta ni dolžan navesti razlogov za prošnjo, ni treba dokazovati nujnosti prenosa podatkov, ki se zahteva na podlagi Uredbe št. 45/2001. Varstvo osebnih podatkov ostaja vseeno zagotovljeno, ker Uredba št. 1049/2001 omogoča zavrnitev dostopa do dokumenta, kadar bi razkritje oslabilo varstvo zasebnosti in integritete zadevnih posameznikov. Sodišče prve stopnje je, potem ko je opozorilo, da noben načelni razlog ne more izključiti poklicnih ali poslovnih dejavnosti iz pojma „zasebnosti“, potrdilo, da razkritje imen udeležencev sestanka, ki ga je organizirala Komisija, ne posega v zasebnost zadevnih oseb, ker te osebe na sestanku niso podale svojih stališč, ampak so podale stališča subjektov, ki jih predstavljajo. V teh okoliščinah za razkritje imen udeležencev ni bilo potrebno predhodno soglasje zadevnih oseb.

V zvezi z izjemo od načela javnosti zaradi varstva sodnih postopkov (člen 4(2), druga alineja, Uredbe št. 1049/2001) zgoraj navedena sodba *API proti Komisiji* pomeni razvoj sodne prakse v zvezi s pravico do dostopa do postopkovnih listin, ki jih institucije predložijo pri sodiščih Skupnosti.

Sodišče prve stopnje, pri katerem je Association de la presse internationale vložilo tožbo zoper odločbo Komisije, s katero ji je bil zavrnjen dostop do določenih vlog v zvezi z več zadevami, ki so se odvijale pred Sodiščem in Sodiščem prve stopnje, je najprej opozorilo, da je Komisija dolžna konkretno preizkusiti vsebino vsakega dokumenta, za katerega je bil zaprosen dostop. Tako ni mogla upravičeno na splošno presoditi, da vse vloge, ki so bile vložene v zadevah, v katerih je stranka, avtomatično in v celoti štejejo za izjemo od načela javnosti. Možnost, da se ne opravi preizkusa vsebine zaprosenih dokumentov, je dopustna le, če je očitno, da se navedena izjema uporabi za vso njihovo vsebino. Glede na to je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da Komisija lahko do začetka obravnave zavrne razkritje svojih vlog, ne da bi pred tem opravila konkretno presojo njihove vsebine, ker ji mora biti zagotovljeno, da brani svoj položaj brez vsakega zunanjega pritiska. Vendar pa je Komisija dolžna po obravnavi opraviti konkretno presojo vsakega zaprosenega dokumenta.

Kar zadeva zavrnitev dostopa do vlog v zvezi z že končano zadevo, je Sodišče prve stopnje presodilo, da se ni mogoče učinkovito sklicevati na izjemo v zvezi z varstvom sodnih

⁹⁶ Uredba (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov (UL 2001, L 8, str. 1).

postopkov, če se je vsebino vlog že lahko navedlo v poročilu za obravnavo, se je o njej razpravljalo na javni obravnavi in se jo je povzelo v sodbi.

Sicer pa se je Sodišče prve stopnje izjavilo tudi o obsegu izjeme od načela javnosti zaradi varstva namena preiskav (člen 4(2), tretja alineja, Uredbe št. 1049/2001) in je razsodilo, da ta izjema ne dovoljuje Komisiji, da javnosti zavrača dostop do dokumentov, ki se nanašajo na postopek zaradi neizpolnitve obveznosti, dokler se zadevna država članica ne uskladi s sodbo, s katero je bilo ugotovljeno, da je kršila pravo Skupnosti.

Druga pojasnila v zvezi z isto izjemo so bila podana z zgoraj navedeno sodbo *Bavarian Lager proti Komisiji*. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da čeprav je potreba po varovanju anonimnosti oseb, ki so Komisiji posredovale podatke v zvezi z morebitnimi kršitvami prava Skupnosti, upravičen cilj, na podlagi katerega je mogoča zavrnitev popolnega ali samo delnega dostopa do določenih dokumentov, se Komisija ne more *in abstracto* izreči o škodi, ki bi jo lahko razkritje določenih zaprosenih podatkov povzročilo njeni preiskavi. Nasprotno mora dokazati, da bi bil namen te preiskave konkretno in resnično ogrožen z razkritjem dokumenta, za katerega se je zaprosilo več let po koncu postopka zaradi neizpolnitve obveznosti, v okviru katerega je bil ta dokument sestavljen.

Skupna kmetijska politika

Sodišče prve stopnje je s sodbo *Madžarska proti Komisiji*⁹⁷, ki je bila sprejeta po hitrem postopku, razglasilo za nično Uredbo Komisije št. 1572/2006⁹⁸, s katero je bil vpeljana nova kakovostno merilo, in sicer merilo hektolitrske mase, ki ga je treba izpolnjevati s koruzo, da bi bila upravičena do intervencije pri pristojnih nacionalnih organih, ki kupujejo koruzo, pridelano v Skupnosti, po določeni ceni, ki jim je ponujena, če ponudbe ustrezajo določenim pogojem, zlasti v zvezi z njihovo kakovostjo in količino. Vpeljava novega merila hektolitrske mase je bila v tej uredbi utemeljena glede na nov položaj intervencijskega režima, ki je vezan zlasti na dolgotrajno skladiščenje nekaterih žit in njegov vpliv na kakovost proizvodov.

Sodišče prve stopnje je ugotovilo, prvič, da so izpodbijane določbe z vpeljavo novega merila hektolitrske mase za koruzo dvanajst dni pred začetkom uporabe uredbe, in sicer ko so pridelovalci že sejali in niso mogli več vplivati na hektolitrsko maso pridelka, imele posredni učinek na investicije zadevnih pridelovalcev, ker so bistveno spremenile pogoje intervencije za koruzo. Ker zadevni pridelovalci niso bili pravočasno obveščeni o vpeljavi novega merila hektolitrske mase, je Komisija kršila njihova upravičena pričakovanja.

Drugič, Sodišče je tudi ugotovilo, da je bila v skladu s samim besedilom uredbe okrepitev prej obstoječih kakovostnih meril nujna, da bi se zmanjšalo občutljivost intervencijskih proizvodov glede zmanjševanja kakovosti in omogočilo njihovo nadaljnjo uporabo. Nasprotno pa ta uredba natančno in izrecno ne pojasni, v kakšnem obsegu naj bi vpeljava

⁹⁷ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. novembra 2007 (T-310/06).

⁹⁸ Uredba Komisije (ES) št. 1572/2006 z dne 18. oktobra 2006 o spremembi Uredbe (ES) št. 824/2000 o uvedbi postopkov za prevzem žit s strani intervencijskih agencij in določitvi metode analiz za ugotavljanje kakovosti žit (UL L 290, str. 29).

merila hektolitrske mase skušala okrepiti tudi kakovostna merila za koruzo. Sodišče prve stopnje, ki je ugotovilo, da trditev Komisije – da naj bi bilo merilo hektolitrske mase ustrezno za oceno kakovosti koruze, ker naj bi vplivalo na hranilno vrednost koruze – ne samo da ni bila podprta z nobenim dokazom, ampak se ji je poleg tega celo nasprotovalo z dokumenti, ki mu jih je predložila Komisija, in opozorilo, da Sodišče prve stopnje ni dolžno prevzeti vloge strank pri dokazovanju, je lahko ugotovilo le obstoj očitne napake pri presoji.

II. Odškodninski spori

Pristojnost Sodišča prve stopnje

Sodišče prve stopnje je to leto sprejelo tri sklepe⁹⁹, s katerimi je pojasnilo svoje pristojnosti v okviru odškodninskih sporov.

Okoliščina, da ima sodišče Skupnosti na podlagi določb člena 235 ES v povezavi s členom 288 ES izključno pristojnost, da odloča o tožbah za povrnitev škode, za katero je odgovorna Skupnost, ne pomeni, da sodišču Skupnosti ni treba preveriti resnične vrste tožbe, ki je bila vložena zgolj zato, ker naj bi bile za zatrjevano kršitev odgovorne institucije Skupnosti. Tako je Sodišče prve stopnje v sklepu *Sinara Handel proti Svetu in Komisiji* presodilo, da ni pristojno za odločanje o odškodninskem zahtevku v zvezi z izgubljenim dobičkom, ki ustreza znesku protidampinških dajatev po odbitku davkov, ki so bile plačane v zadevnem obdobju. V resnici je treba šteti, da je ta škoda nastala izključno zaradi plačila zneska za naložene protidampinške dajatve, tako da je tožba pravzaprav zahtevke za povrnitev navedenih dajatev. Samo nacionalna sodišča so pristojna za odločanje o takem zahtevku.

V zvezi z zadevo, ki je privedla do sklepa *Document Security Systems proti ECB*, je Sodišče prve stopnje podalo pojasnila glede svoje pristojnosti za odločanje o odgovornosti Skupnosti v primeru, ko je bilo z zatrjevano kršitvijo kršeno pravilo nacionalnega prava.

Ker je bila tožeča stranka imetnica evropskega patenta glede varnostnih elementov proti ponarejanju bankovcev, potrjenega v devetih državah članicah, je menila, da je Evropska centralna banka (v nadaljevanju: ECB) kršila njene pravice iz tega patenta. Tožeča stranka je Sodišču prve stopnje predlagala, naj odloči, da je ECB kršila njene pravice iz tega patenta, in naj slednji naloži plačilo odškodnine za kršitev navedenih pravic. Sodišče prve stopnje je poudarilo, da ima v skladu s Konvencijo o podeljevanju evropskih patentov evropski patent enak pravni učinek kot nacionalni patent v vsaki državi članici in da se vsaka kršitev patenta presoja v skladu z nacionalnim pravom. Iz tega je sklepalo, da tožeča stranka želi s svojo tožbo ECB očitati, da je kršila devet nacionalnih patentov, kar pa ne sodi v pristojnost sodišč Skupnosti, ampak v pristojnost nacionalnih organov.

⁹⁹ Sklep Sodišča prve stopnje z dne 5. februarja 2007 v zadevi *Sinara Handel proti Svetu in Komisiji* (T-91/05); zgoraj naveden sklep *Commune de Champagne in drugi proti Svetu in Komisiji* in sklep Sodišča prve stopnje z dne 5. septembra 2007 v zadevi *Document Security Systems proti ECB* (T-295/05).

Čeprav ni dvoma, da je za odškodninske zahteve pristojno Sodišče prve stopnje, pa je bil zahtevak zavržen kot pravno neutemeljen, ker zadevna kršitev ni bila dokazana pred nacionalnimi sodišči. Sodišče prve stopnje je dodalo, da zastaralni rok za vložitev tožbe zoper Skupnost začne teči od trenutka, ko je tožeča stranka pri pristojnih nacionalnih sodiščih dobila potrditev, da gre za kršitev patenta.

V okviru zadeve, ki je privedla do zgoraj navedenega sklepa *Commune de Champagne in drugi proti Svetu in Komisiji*, je Sodišče prve stopnje poudarilo, da domnevno škodljivi učinki, ki jih ima mednarodni sporazum med Skupnostjo in Švicarsko konfederacijo za tožeče stranke na švicarskem ozemlju, izvirajo zgolj iz okoliščine, da je Švicarska konfederacija s suvereno odločitvijo, da podpiše in ratificira navedeni sporazum, privolila v to, da jo ta zavezuje in da se je zavezala sprejeti primerne ukrepe za zagotovitev izvršitve obveznosti, ki iz njega izhajajo. Iz tega izhaja, da za morebitno škodo, ki bi lahko nastala tožečim strankam na švicarskem ozemlju zaradi ukrepov, ki so jih sprejeli švicarski organi za izvedbo sporazuma, ne more biti odgovorna Skupnost, zato Sodišče prve stopnje ni pristojno za odločanje o tožbi za povrnitev te škode.

Vsebinski pogoji

V skladu z ustaljeno sodno prakso je na področju odgovornosti Skupnosti za škodo, povzročeno posameznikom s kršitvijo prava Skupnosti in za katero je odgovorna institucija ali organ Skupnosti, priznana pravica do odškodnine, če so izpolnjeni trije pogoji, in sicer da je kršeno pravno pravilo, katerega namen je podelitev pravic posameznikom, da je kršitev dovolj resna in da obstaja neposredna vzročna zveza med kršitvijo obveznosti storilca dejanja in škodo, ki je nastala oškodovancem¹⁰⁰.

1. Pojem pravila, ki daje pravice posameznikom

Sodišče prve stopnje je v sodbi *Cytimo proti Komisiji*¹⁰¹ razsodilo, da sta spoštovanje načela dobre vere in prepoved zlorabe pravice pri pogajanjih za sklenitev pogodbe med javnim organom Skupnosti in ponudnikom v postopku oddaje javnega naročila pravili, ki dajeta pravice posameznikom. Čeprav iz člena 101, prvi odstavek, Uredbe št. 1605/2002¹⁰² izhaja, da ima naročnik zelo široko diskrecijsko pravico, da odstopi od sklenitve pogodbe in posledično prekine pogajanja pred sklenitvijo pogodbe, pa je Komisija vseeno dovolj resno kršila načelo dobre vere in zlorabila pravico, ki ji jo daje ta uredba, da odstopi od oddaje javnega naročila, s tem da je dva meseca nadaljevala pogajanja pred sklenitvijo pogodbe, za katera je vedela, da ne bodo uspešna. Sodišče prve stopnje je tako presodilo, da je Komisija, s tem da tožeče stranke ni takoj obvestila o svoji odločitvi, da ne bo oddala

¹⁰⁰ Sodba Sodišča z dne 5. marca 1996 v zadevi *Brasserie du pêcheur in Factortame* (C-46/93 in C-48/93, Recueil, str. I-1029).

¹⁰¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 8. maja 2007 (T-271/04).

¹⁰² Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti (UL L 248, str. 1).

javnega naročila, povzročila, da je slednja izgubila resno možnost dvomesečne oddaje stavbe v najem tretji osebi.

V zvezi s pravili, ki jih Komisija krši v okviru ekonomskih analiz, ki jih ta opravlja za nadzor nad koncentracijami, je Sodišče prve stopnje v sodbi *Schneider Electric proti Komisiji*¹⁰³ razsodilo, da čeprav je dejanski namen določenih načel in pravil, ki jih je treba upoštevati pri analizi konkurence, da posameznikom podelijo pravice, ni mogoče šteti, da so takšna vsa pravila, ki jih mora Komisija upoštevati pri svojih ekonomskih presoajah. Vendar se Sodišče prve stopnje v tem primeru ni izjavilo o vrsti pravila, katerega kršitev je bila zatrjevana, ampak je le ugotovilo, da zgolj ta kršitev ni mogla biti vzrok za domnevno utrpjeno škodo.

Sodišče prve stopnje je glede kršitve pravic obrambe poudarilo bistveno vlogo obvestila o ugotovitvah o mogočih kršitvah – ker Komisija v obvestilu o ugotovitvah o mogočih kršitvah ni obvestila tožeče stranke, da če ne predloži določenih popravilnih ukrepov, nima nobenih možnosti, da pridobi odločbo o razglasitvi združljivosti ravnanja – in presodilo, da je treba v zvezi s tem upoštevati pomembnost finančnih interesov in industrijskih vložkov, ki so del koncentracije na ravni Skupnosti, ter velik obseg pristojnosti za nadzor, ki jo ima Komisija za reguliranje konkurence. Na podlagi tega je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da se je tožeča stranka sklicevala na kršitev pravila, ki daje pravice posameznikom.

Nasprotno je Sodišče prve stopnje v sodbi *Fédération des industries condimentaires de France in drugi proti Komisiji*¹⁰⁴ presodilo, da sta člena 211 ES in 133 ES kot normi, ki dajeta pooblastilo, institucionalni normi, ne pa pravni pravili, ki dajeta pravice posameznikom.

2. Dovolj resna kršitev

Pri pojmu dovolj resna kršitev pravila, ki daje pravice posameznikom, je v zadevi, ki je privedla do zgoraj navedene sodbe *Schneider Electric proti Komisiji*, na področju nadzora nad koncentracijami prišlo do pomembnega razvoja.

Ker je Sodišče prve stopnje v prvi sodbi¹⁰⁵ odločbo Komisije o nezdržljivosti koncentracije med družbama Schneider in Legrand s skupnim trgom razglasilo za nično, je družba Schneider vložila odškodninsko tožbo, da bi dobila odškodnino za utrpelo škodo zaradi več nezakonnosti pri navedeni odločbi.

Sodišče prve stopnje je priznalo, da bi lahko prišlo do oviranja Komisije v nasprotju s splošnim interesom Skupnosti, če bi se pojem resne kršitve prava Skupnosti razumelo tako, da zajema vse napake ali kršitve, ki so po svojih značilnostih ali obsegu, čeprav imajo določeno stopnjo resnosti, povezane z normalnim ravnanjem institucije, ki je dolžna zagotoviti uporabo pravil o konkurenci, ki so kompleksna in se jih v velikem obsegu prosto

¹⁰³ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 (T-351/03).

¹⁰⁴ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2007 (T-90/03).

¹⁰⁵ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 22. oktobra 2002 v zadevi *Schneider Electric proti Komisiji* (T-310/01, Recueil, str. II-4071).

presoja. Sodišče prve stopnje, ki je tehtalo te interese, je navedlo, da neizpolnitev zakonske obveznosti, ki jo je mogoče obrazložiti z objektivnimi pritiski na institucijo in njene uradnike, ne more biti dovolj resna kršitev. Nasprotno pa je taka kršitev lahko ravnanje, pri katerem pride do akta, ki je očitno v nasprotju s pravnim pravilom in zelo škodi interesom tretjih oseb ter se ga ne da ne utemeljiti ne obrazložiti z objektivnimi pritiski pri običajnem poteku dela.

V zvezi z napakami ekonomskih analiz je Sodišče prve stopnje poudarilo, da je treba upoštevati, da taka analiza na ravni dejstev in na ravni sklepanja na splošno zajema zapletene in težavne intelektualne ugotovitve, v katerih se lahko upoštevajo pritiske rokov, ki so naloženi institucijam, znajdejo določene pomanjkljivosti. Zato resnost določene pomanjkljivosti dokumenta ali doslednosti zmeraj ne zadošča za odgovornost Skupnosti.

V zvezi s kršitvijo pravice do obrambe je Sodišče prve stopnje navedlo, da dejstvo, da je Komisija v obvestilu o ugotovitvah o mogočih kršitvah izpustila bistveno navedbo o posledicah obvestila in v izreku odločbe bistveno navedbo o nezdržljivosti, pomeni očitno in težko kršitev. Ta kršitev pravice do obrambe torej ne more biti ne upravičena ne obrazložena s posebnimi objektivnimi pritiski na službe Komisije.

3. Vzročna zveza in prispevek k svoji škodi

Sodišče prve stopnje je v zgoraj navedeni sodbi Schneider Electric proti Komisiji pojasnilo, da je treba analizo vzročne zveze začeti s primerjavo med položajem, ki je za tretjo zadevno osebo nastal zaradi krivdnega ravnanja, in položajem, ki bi nastal, če bi institucija ravnala v skladu s pravnim pravilom. Kadar določena odločba vsebuje krivdno okoliščino, zaradi katere ni prišlo do odobritve, ni mogoče predpostaviti, da bi predlagatelj nujno dosegel to odobritev, če te napake ne bi bilo.

V tem primeru je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da tožeča stranka ni imela pravice do priznanja združljivosti koncentracije, bi pa lahko imela resno možnost za ugoditveno odločbo, ker ni mogoče izključiti, da bi tožeča stranka s predlogi za prodajo lahko vplivala na Komisijo, da bi ugotovila združljivost koncentracije, ker bi bila v nasprotnem primeru lahko ugotovljena napačna presoja. Sodišče prve stopnje je vseeno presodilo, da je bila presoja sprememb ekonomskih parametrov, ki naj bi nujno spremljala morebitno odločbo o združljivosti, preveč negotova, da bi bila lahko predmet učinkovite primerjave s položajem, ki ga je povzročila odločba o nezdržljivosti. Zato je bila ta možnost vezana na preveč negotove parametre, da bi bila lahko predmet prepričljive merljivosti, tako da ne obstaja dovolj tesna vzročna zveza med povzročeno nezakonitostjo in izgubo možnosti za morebitno odločbo o združljivosti koncentracije.

Nasprotno pa je Sodišče prve stopnje presodilo, da je taka vzročna zveza obstajala med povzročeno nezakonitostjo in dvema vrstama škode, in sicer stroški, ki so podjetju nastali zaradi ponovnega začetka postopka nadzora koncentracije po sodbi, s katero je bila razglašena ničnost, in nižja prodajna cena, ki jo je morala tožeča stranka odobriti kupcu premoženja družbe Legrand za pridobitev odloga prodaje na takšen datum, da sodni postopki pred sodiščem Skupnosti ne bi postali brezpredmetni. Glede slednjega je Sodišče prve stopnje poudarilo, da je bila tožeča stranka zaradi dveh nezakonitosti iz odločbe o

nezdružljivosti, ki sta se ji lahko zdeli očitni, pri tem ko je legitimno želela doseči zakonito odločbo o združljivosti koncentracije, prisiljena odložiti dejansko izvršitev prodaje družbe Legrand in kupcu odobriti znižanje prodajne cene glede na ceno, ki bi jo dosegla pri definitivni prodaji, ki bi se zgodila, če ne bi bilo odločbe o nezdružljivosti, glede katere je bilo že od začetka očitno, da vsebuje dve očitni nezakonitosti.

Nazadnje ta sodba ponazarja posledice ravnanja tožeče stranke za določitev škode, ki se jo lahko povrne, v skladu s sodno prakso, po kateri tožeča stranka, kadar prispeva k nastanku svoje lastne škode, ne more zahtevati odškodnine za del navedene škode, za katerega je odgovorna¹⁰⁶. Na podlagi tega je Sodišče prve stopnje ugotovilo, da je tožeča stranka, upoštevajoč obseg izvršenega postopka združitve in velike okrepitve gospodarske moči, ki jo je v korist edinih dveh vodilnih subjektov na zadevnem trgu povzročil ta postopek, morala vedeti, da lahko zaradi izvršene združitve pride vsaj do ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja na velikem delu skupnega trga in da bi jo lahko Komisija zaradi tega prepovedala, in naložilo Komisiji, da povrne le dve tretjini škode, ki jo je utrpela tožeča stranka zaradi znižanja prodajne cene družbe Legrand.

III. Pritožbe

Sodišče za uslužbence je začelo delovati 12. decembra 2005 in od takrat je bilo pri Sodišču prve stopnje vloženih 37 pritožb, od tega jih je bilo 27 vloženih leta 2007. V tem letu je bilo končanih sedem zadev¹⁰⁷, izmed katerih se je ena končala s sodbo, s katero je bila izpodbijana odločba razglašena za nično.

V sodbi, izdani v zadevi *Parlament proti Eistrup*, je Sodišče prve stopnje razveljavilo sklep¹⁰⁸, s katerim je Sodišče za uslužbence zavrnilo ugovor nedopustnosti, ki ga je vložil Parlament, ker je imela tožba namesto lastnoročnega podpisa odvetnika tožeče stranke na prvi stopnji odtisnjen le žig z vgraviranim podpisom tega odvetnika. Sodišče prve stopnje je razsodilo, da je v trenutnem stanju prava Skupnosti o sodnih postopkih podpis, ki ga na izvornik tožbe odvetnik napiše lastnoročno, edini način, ki dopušča prepričanje, da je odgovornost za izpolnitev in vsebino tega procesnega akta prevzela oseba, ki je pooblaščen za zastopanje tožeče stranke pred sodišči Skupnosti¹⁰⁹.

¹⁰⁶ Sodba Sodišča z dne 7. novembra 1985 v zadevi Adams proti Komisiji (145/83, Recueil, str. 3539).

¹⁰⁷ Sodbe Sodišča prve stopnje z dne 23. maja 2007 v zadevi Parlament proti Eistrup (T-223/06 P); z dne 5. julija 2007 v zadevi Sanchez Ferriz proti Komisiji (T-247/06 P); z dne 12. septembra 2007 v zadevi Komisija proti Chatziioannidou (T-20/07 P); sklepi Sodišča prve stopnje z dne 12. junija 2007 v zadevi Komisija proti André (T-69/07 P); z dne 9. julija 2007 v zadevi De Smedt proti Komisiji (T-415/06 P); z dne 12. julija 2007 v zadevi Beau proti Komisiji (T-252/06 P) in z dne 14. decembra 2007 v zadevi Nijs proti Računskemu sodišču (T-311/07 P).

¹⁰⁸ Sklep Sodišča za uslužbence z dne 13. julija 2006 v zadevi Eistrup proti Parlamentu (F-102/05).

¹⁰⁹ Glede tega vprašanja glej tudi sklep Sodišča prve stopnje z dne 17. januarja 2007 v zadevi Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret in Akar proti Komisiji (T-129/06).

IV. Predlogi za izdajo začasne odredbe

V tem letu je bilo pri Sodišču prve stopnje vloženih 34 predlogov za izdajo začasne odredbe, kar pomeni velik porast v primerjavi s številom predlogov (25), vloženih leta 2006. Leta 2007 je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, rešil 41 zadev, v primerjavi s 24 rešenimi zadevami leta 2006. Štirikrat je ugodil predlogom za izdajo začasne odredbe, in sicer v sklepih *IMS proti Komisiji*, *Du Pont de Nemours (Francija) in drugi proti Komisiji*, *Francija proti Komisiji* in *Donnici proti Parlamentu*¹¹⁰.

V zgoraj navedeni sodbi *IMS proti Komisiji* je tožeča stranka vložila predlog za odlog izvršitve pozitivnega mnenja, ki ga je Komisija izdala v zvezi z odlokom, ki so ga francoski organi priglasili v skladu z Direktivo 98/37¹¹¹ in ki prepoveduje uporabo določenih strojev.

Predsednik Sodišča prve stopnje je priznal obstoj *fumus boni juris*, pri čemer je poudaril, da se zdi – ker je Conseil d'État razveljavil francoski odlok in ker francoski organi niso sprejeli nobenega drugega ukrepa z enakim namenom – da je treba stroje, ki jih je proizvedla tožeča stranka, na prvi pogled šteti za skladne z določbami Direktive 98/37. V zvezi z nujnostjo je predsednik Sodišča prve stopnje menil, da izvršitev izpodbijanega mnenja lahko ogrozi obstoj tožeče stranke, ki je majhno podjetje, močno zadolženo pri bankah in katerega proizvodnja je omejena in specializirana. Poudaril je, da je treba nujnost še toliko bolj priznati, ker je bil *fumus boni juris* še posebej resen. Pri tehtanju različnih zadevnih interesov je predsednik Sodišča prve stopnje presodil, da odložitev izvršitve mnenja Komisije ne škoduje varstvu zdravja in varnosti delavcev, ker je Komisija potrebovala več kot pet let za njegovo izdajo.

Predmet zgoraj navedene sodbe *Donnici proti Parlamentu* je bil predlog za zadržanje sklepa Parlamenta, s katerim je bil razveljavljen mandat evropskega poslanca B. Donnicija v korist A. Occhetta, kar je bilo v nasprotju z odločbo Consiglio di Stato, ki je na zadnji instanci potrdil veljavnost mandata B. Donnicija.

Sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, je priznal obstoj *fumus boni juris*, ker je bila argumentacija tožeče stranke v zvezi z nepristojnostjo Parlamenta za sprejetje izpodbijanega sklepa resna in je ni bilo mogoče zavrniti brez poglobljene preučitve, ki jo lahko opravi samo sodišče, ki odloča o glavni stvari. V zvezi z nujnostjo je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, presodil, da bi bila, če bi sodišče, ki odloča o glavni stvari, izpodbijani akt razglasilo za ničnega, škoda, ki bi jo utrpela tožeča stranka, če izvršitev tega akta ne bi bila zadržana, nepopravljiva, saj ne bi mogla več izvrševati mandata evropskega

¹¹⁰ Sklepa predsednika Sodišča prve stopnje z dne 7. junija 2007 v zadevi *IMS proti Komisiji* (T-346/06 R) in z dne 19. julija 2007 v zadevi *Du Pont de Nemours (France) in drugi proti Komisiji* (T-31/07 R); sklepa sodnika, pristojnega za izdajo začasne odredbe, z dne 28. septembra 2007 v zadevi *Francija proti Komisiji* (T-257/07 R) in z dne 15. novembra 2007 v zadevi *Donnici proti Parlamentu* (T-215/07 R) (v pritožbenem postopku, C-512/07 P (R)). Treba je dodati, da je predsednik Sodišča prve stopnje s sklepom z dne 24. januarja 2007 v zadevi *Scott proti Komisiji* (T-366/00 R) ugodil *inaudita altera parte* predlogu za odlog izvršitve odločbe za izterjavo državne pomoči, preden se je s sklepom z dne 30. marca 2007 ugotovilo, da ni treba več odločati o tej zadevi, saj je Sodišče prve stopnje 29. marca 2007 razglasilo ničnost izpodbijane odločbe v postopku v glavni stvari.

¹¹¹ Direktiva 98/37/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o približevanju zakonov držav članic o strojih (UL L 207, str. 1).

poslanca. Pri tehtanju interesov je bilo treba upoštevati tudi interes A. Occhetta za izvršitev izpodbijanega sklepa, ki pomeni ohranitev njegovega mandata. V tej situaciji enakosti interesov tako tožeče stranke kot A. Occhetta je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, presodil, da je odločilni interes Italijanske republike, da Parlament spoštuje njeno zakonodajo s področja volitev in trdnost in resnost navedenih tožbenih razlogov za dokazovanje *fumus boni juris*. Zato je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, ugodil predlogu za zadržanje.

Komisija je upoštevala razvoj znanstvenih spoznanj s tega področja spremenila ureditev Skupnosti v zvezi s transmisivnimi spongiformnimi encefalopatijami (TSE), tako da je leta 2007 sprejela določbe, ki so omilile veljavne ukrepe v zvezi z zdravstvenim varstvom. V zadevi *Francija proti Komisiji* je tožeča stranka predlagala zadržanje izvrševanja teh določb, ker naj bi kršile previdnostno načelo.

Glede pogoja, ki se nanaša na *fumus boni juris*, je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, presodil, da je bilo to načelo izpolnjeno, ker je obstajala resnična znanstvena negotovost v zvezi z zanesljivostjo testov, predvidenih z novimi določbami. Prav tako se je štelo, da je bil izpolnjen pogoj v zvezi z nujnostjo, ker bi lahko izpodbijane določbe povečale tveganje, da se živali, ki so okužene s TSE, vključi v prehrano ljudi. V zvezi s tehtanjem zadevnih interesov je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, opozoril, da morajo biti zahteve, povezane z varstvom javnega zdravja, glede na vprašanja, povezana z gospodarstvom, odločilne in je zato odredil predlagano zadržanje izvršitve.

V zgoraj navedenem sklepu *Du Pont de Nemours (Francija) in drugi proti Komisiji* v zvezi z nadzorom fitofarmaceutskih sredstev na podlagi Direktive 91/414¹¹² se je predsednik Sodišča prve stopnje izjavil o petih predlogih za zadržanje izvršitve odločb, s katerimi je Komisija omejila ali zmanjšala registracijo za dajanje določenih proizvodov na trg Skupnosti. Ugodil je predlogu za izdajo začasne odredbe v zvezi z omejitvami za uporabo fluzilazola.

V zvezi s *fumus boni juris* je bilo razsojeno, da tožbena razloga v zvezi s kršitvijo Direktive 91/414 in previdnostnega načela na prvi pogled nista bila povsem neutemeljena. Tudi pogoj v zvezi z nujnostjo je veljal za izpolnjenega. Ker je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, presodil, da obstaja resno tveganje, da tožeča stranka utрпи nepopravljivo izgubo tržnih deležev, ki so sicer lahko predmet naknadnega finančnega nadomestila, je vseeno ocenil, da v okoliščinah tega primera obseg škode ne sme temeljiti izključno na računovodski vrednosti dejavnosti, s katero so bili pridobljeni ti tržni deleži, in na izgubi te vrednosti za celo skupino podjetij, ampak je treba upoštevati, da so tožeče stranke prisotne na trgu že več kot 20 let in da imajo registracijo za prodajo fluziazola za večstransko uporabo v več državah članicah in da njihovi proizvodi uživajo poslovni ugled, ki bi bil lahko zaradi prepovedi fluzilazola hudo prizadet. Pri tehtanju različnih zadevnih interesov, zlasti glede na dejstvo, da tožeče stranke predlagajo samo ohranitev stanja, ki traja že vrsto let, in interes kmetovalcev, da imajo na voljo edini učinkoviti proizvod zoper določene bolezni, je sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, ugodil predlaganemu zadržanju izvršitve.

¹¹² Direktiva Sveta 91/414/EGS z dne 15. julija 1991 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet (UL L 230, str. 1).

Nasprotno so bili v sklepih *Cheminova in drugi proti Komisiji*¹¹³, *FMC Chemical in drugi proti Komisiji*¹¹⁴ ter *Dow AgroSciences in drugi proti Komisiji*¹¹⁵ štirje predlogi za odlog izvršitve odločb, s katerimi je bilo prepovedano trženje določenih substanc, zavrnjeni, ker ni bila izkazana nujnost, saj obseg škode, ki bi jo te odločbe lahko povzročile tožečim strankam, ni bil zadosten, ker je škoda znašala manj kot 1 % njihovega prometa. Glede na to je predsednik Sodišča prve stopnje dodal, da je bil v resnici ta odstotek še nižji, ker ni bilo treba upoštevati škode, ki so jo navedle stranke iz postopka za izdajo začasne odredbe, ki očitno niso mogle vložiti ničnostne tožbe v postopku v glavni stvari, in sicer so bila to podjetja, ki tržijo proizvod in jih izpodbijana odločba posamično ni zadevala.

¹¹³ Sklep predsednika Sodišča prve stopnje z dne 4. decembra 2007 ([T-326/07 R](#)).

¹¹⁴ Sklep predsednika Sodišča prve stopnje z dne 11. decembra 2007 ([T-349/07 R](#) in [T-350/07 R](#)).

¹¹⁵ Sklep predsednika Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 2007 ([T-367/07 R](#)).

